

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy a sportu

Bakalářská práce

Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích

Vypracoval: Ondřej Kochma

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2017

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

University of South Bohemia in České Budějovice

Faculty of Education

Department of Sports Studies

Bachelor thesis

History of physical education and sport in Prachatice

Author: Ondřej Kochma

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2017

Bibliografická identifikace

Název kvalifikační práce: Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích

Jméno a příjmení autora: Ondřej Kochma

Studijní obor: Učitelství pro druhý stupeň základních škol, obor Technická výchova – Tělesná výchova

Pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu PF JU

Vedoucí kvalifikační práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Rok obhajoby kvalifikační práce: 2017

Abstrakt:

Tato bakalářská práce nám popisuje historii sportu a tělesné výchovy v Prachaticích. Práce je rozdělena do čtyř kapitol. Hlavní část práce tvoří tři kapitoly, od založení německé tělovýchovné jednoty až po současné období.

První kapitola práce nastiňuje stručnou historii města Prachatice. Druhá kapitola začíná německým tělovýchovným spolkem, který vznikl v roce 1887 a popisuje jeho činnost do roku 1945, kdy byl spolek zrušen. Následuje vznik a vývoj první české tělocvičné jednoty Sokol, která byla založena v roce 1891. Dále jsou v druhé kapitole popsány první sportovní odvětví, které vznikly před rokem 1945. Třetí období je vymezeno od roku 1945 do roku 1989. Navazuje na tělocvičnou jednotu Sokol od znovuustanovení v roce 1945, pokračuje zrušením Sokola v roce 1951 a vznikem nové tělocvičné jednoty Tatran Prachatice. Dále je ve třetí kapitole zobrazeno jedenáct sportovních odvětví. Poslední kapitola, po sametové revoluci, popisuje tělovýchovnou jednotu Tatran Prachatice a vyobrazuje celkem třináct sportovních odvětví do současnosti.

Klíčová slova: Historie, Sokol, tělovýchovná jednoty, oddíl, soutěže, Prachatice

Bibliographical identification

Title of the graduation thesis: History of physical education and sport in Prachatice

Author's first name and surname: Ondřej Kochma

Field of study: Physical education and Sport, Technical education

Department: Department of Sports studies

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

The year of presentation: 2017

Abstract:

This bachelor thesis describes the history of sport and physical education in Prachatice. The thesis is divided into four chapters. The main part of the work consists of three chapters, from the foundation of the German physical education to the present period.

The first chapter summarizes the brief history of Prachatice. The second chapter begins with the German Sports League which was founded in 1887 and describes its activities until 1945, when the association was abolished. This is followed by the development and development of the first Czech Sokol physical unity founded in 1891. The second chapter describes the first sports sectors that were created before 1945. The third period is defined from 1945 to 1989. It follows the physical unity Sokol from Restored in 1945, continues with the abolition of Sokol in 1951 and the emergence of the new physical unity of Tatran Prachatice. Furthermore, eleven sports sectors are shown in the third chapter. The last chapter, after the Velvet Revolution, describes Tatran's physical unity and shows a total of thirteen sports sectors to date.

Keywords: History, Sokol, Physical unity, sport club, competitions, Prachatice

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji kvalifikační práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své kvalifikační práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis studenta

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu doc. PaedDr. Janu Štumbauerovi CSc., za odborné vedení, které mi poskytl během zpracování této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat všem pamětníkům, funkcionářům a zakladatelům, především z řad Tělovýchovné jednoty Prachatice a zaměstnancům Státního okresního archivu Prachatice za ochotu a veškerou pomoc při získávání potřebných materiálů.

Obsah

1 Úvod	8
2 Teoreticky – metodologická část.....	9
2. 1 Cíle, úkoly a předmět práce.....	9
2. 2 Metody práce	10
2. 3 Rozbor pramenů a literatury	10
3 Stručný nástin historie města Prachatice.....	11
4 Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích v období 1887 – 1945.....	16
4. 1 Historie německé tělocvičné jednoty Prachatice v letech 1887 – 1945	16
4. 2 Historie tělocvičné jednoty Sokol Prachatice v letech 1891 – 1945	18
4. 3 Historie sportovních odvětví v Prachaticích v letech 1887 – 1945	27
4. 3. 1 Fotbal.....	27
4. 3. 2 Turistika	29
4. 3. 3 Lyžování	30
4. 3. 4 Volejbal.....	32
4. 3. 5 Tenis.....	32
4. 3. 6 Atletika.....	32
5 Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích v období 1945 – 1989.....	34
5. 1 Historie tělocvičné jednoty Sokol Prachatice v období 1945 – 1951.....	34
5. 2 Historie tělovýchovné jednoty Tatran Prachatice v letech 1951 – 1989	35
5. 3 Historie sportovních oddílů v Prachaticích v letech 1945 – 1989	38
5. 3. 1 Fotbal.....	38
5. 3. 2 Turistika	40
5. 3. 3 Lyžování	41
5. 3. 4 Volejbal.....	42
5. 3. 5 Tenis.....	43
5. 3. 6 Atletika.....	46
5. 3. 7 Judo	46
5. 3. 8 Karate	50
5. 3. 9 Kulturstika.....	50
5. 3. 10 Stolní tenis	51
5. 3. 11 Šachy.....	52
6 Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích v období 1989 – současnost.....	55
6. 1 Historie tělovýchovné jednoty Tatran Prachatice v letech 1989 – současnost	55
6. 2 Historie sportovních oddílů v Prachaticích v letech 1989 - současnost.....	55
6. 2. 1 Fotbal.....	55
6. 2. 2 Turistika	58
6. 2. 3 Lyžování	59
6. 2. 4 Volejbal.....	61
6. 2. 5 Tenis.....	62
6. 2. 6 Atletika.....	62
6. 2. 7 Judo	63
6. 2. 8 Karate	66
6. 2. 9 Kulturstika.....	68
6. 2. 10 Stolní tenis	69
6. 2. 11 Šachy.....	70
6. 2. 12 Hokejbal.....	71
6. 2. 13 Cyklistika	75
7 Závěr	76
Seznam zkratk	78
Seznam pramenů a literatury.....	79

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá historií tělesné výchovy a sportu v Prachaticích a věnuje se období od založení německého tělovýchovného spolku v roce 1887 až po současnost. Téma práce jsem zvolil z důvodu vlastního zájmu o historii a taktéž z důvodu mého velmi blízkého vztahu ke sportu, přes patnáct let jsem členem sportovního oddílu TJ Tatran Prachatice.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola popisuje stručnou historii města Prachatice. Další tři kapitoly se zabývají historií tělovýchovy a sportu v Prachaticích. Druhá kapitola začíná založením německého tělovýchovného spolku roku 1887, pokračuje historií o tělovýchovném spolku Sokol a poté následuje shrnutí o založení prvních sportovních klubů až do roku 1945. Třetí kapitola začíná znovu-ustanovením Sokola po druhé světové válce a věnuje se tomuto tématu až do roku 1951, kdy byl Sokol zrušen a nahrazen TJ Tatran Prachatice, pokračuje do sametové revoluce. Poslední kapitola se zabývá obdobím od vzniku demokracie v ČSR až po současnost.

Tato práce má za úkol nastínit více než stoletou historii tělesné výchovy a sportu v Prachaticích, vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně dlouhé časové období, je toto téma velmi obsáhlé. Ze zkoumané literatury a materiálů se pokusím vybrat a popsat ty nejvýznamnější a nejpodstatnější výsledky a události. Věřím, že zpracování bakalářské práce mě bude bavit a obohatí mě o mnoho znalostí, informací a zážitků.

2 Teoreticky – metodologická část

2. 1 Cíle, úkoly a předmět práce

Cíl práce

Cílem práce je zpracovat historii tělesné výchovy a sportu v Prachaticích, od založení německého tělocvičného spolku až po současnost.

Úkoly práce

Takto stanovený cíl je dále rozčleněn do těchto dílčích úkolů:

- ✓ Provést detailní obsahovou analýzu všech dostupných souvztažných písemných, fotografických, dobových periodik, literatury, vzpomínek pamětníků a internetových zdrojů.
- ✓ Zpracovat stručný nástin historie města Prachatice od jeho počátků až do současnosti. Tento nástin doplnit dobovými fotografiemi, snímky a obrázky.
- ✓ Zpracovat relevantní část historie tělocvičné jednoty Sokol. Od jeho založení až po jeho zrušení. Tuto deskripci doplnit množstvím souvztažných dobových fotografií, snímků a obrázků.
- ✓ Zpracovat vlastní historii tělesné výchovy a sportu v Prachaticích, od založení prvního tělovýchovného spolku a rozepsat historii jednotlivých organizovaných sportovních oddílů až po současnost.
- ✓ Všechny obrazové přílohy začlenit vždy pouze do souvztažného textu. Do něj též začlenit relevantní dobové komentáře v periodikách a literatuře. Do obrazových příloh začlenit snímky týkající se historie sportu a tělesné výchovy v Prachaticích.

Předmět práce

Předmět práce je z hlediska časového vymezen od založení prvního tělovýchovného německého spolku roku 1887 až po současnost.

Předmět práce z hlediska obsahového je zaměřen na organizovanou tělesnou výchovu a sport, mimo školní tělesnou výchovu a sportovně rekreační sdružení. Je sem zahrnuta především soutěžní a vrcholová úroveň.

Předmět práce z hlediska územního je vymezen současným katastrem města Prachatice.

2. 2 Metody práce

Při zpracování bakalářské práce jsem využíval metody historické. Pro zpracování získaných faktů jsem použil obsahovou analýzu pramenů a zdrojů. Použil jsem progresivní metodu výzkumu a přímou metodu zkoumání. Z důvodu nedostatku pramenů a literatury jsem použil i pomocnou metodu řízeného rozhovoru.

2. 3 Rozbor pramenů a literatury

Primární prameny pro práci jsem nasbíral při zpracování archiválií ve Státním okresním archivu v Prachaticích. Při psaní o německé tělovýchovné jednotě jsem čerpal informace z fondu německého tělovýchovného spolku. Dále mi nejvíce pomohl fond TJ Sokol ke zpracování historie o tělovýchovném spolku. Dále jsem se pak z fondu TJ Tatran dozvěděl informace o pokračování tělovýchovné jednoty, čerpal jsem taktéž z literatury OV ČSTV, kde jsem se dozvěděl užitečné informace. Také jsem čerpal z Pamětních knih města Prachatice v Městském muzeu v Prachaticích.

Důležitým pramenem byl památník vydaný na oslavu čtyřicátého výročí TJ Sokol. Pro popis činnosti sportovních oddílů jsem použil kroniky jednotlivých klubů, které mi zapůjčili zakladatelé nebo současní předsedové jednotlivých oddílů. Dále mi pomohly informace z periodik, které jsem získal také ve Státním okresním archivu v Prachaticích.

Ze sekundárních pramenů jsem čerpal při psaní o stručném nástinu historie města Prachatice, jednalo se o publikace *Prachatice – historie a současnost*, *Prachatice – obrazy z paměti města, Prachatice*.

V neposlední řadě jsem využil rozhovory s pamětníky a funkcionáři, dobové fotografie a internet.

3 Stručný nástin historie města Prachatic

Město Prachatic leží v jihozápadní příhraniční části České republiky a je součástí Jihočeského kraje. Tvoří jej 8 katastrálních území (k.ú. Prachatic, Staré Prachatic, Libínské Sedlo, Perlovice, Kahov, Oseky, Volovice, Stádlá). Okolí města je tvořeno podhorskou vrchovinou s dominantním vrcholem Libína (1096 m n. m.), která plynule přechází v horské pásmo Šumavy.¹

Prachatic vděčí za svůj vznik a rozkvět středověké obchodní cestě, která je spojovala s bavorským městem Pasovem. Po této cestě přijížděli do Prachatic soumaři s nákladem jižního ovoce, soli, drahých látek, zámořského koření a dalších řemeslnických výrobků. Na zpáteční cestě si soumaři na oplátku odváželi například chmel, slad, prachatickou kořalku, pivo atd. Později se cestě začalo říkat Zlatá stezka.

Archeologické nálezy z 10. století dokazují existenci staré osady. V padělané listině se zachovala první písemná zpráva ze 12. století, kde se uvádí, že již v roce 1088 český král Vratislav I. předal kapitule vyšehradské v Praze do užívání Prachatic s užitkem z vybíraného cla. V místech dnešní obce Staré Prachatic se rozkládala původní osada.

Nové město Prachatic vzniklo na přelomu 13. a 14. století nedaleko staré osady. V roce 1312 se objevila první písemná zmínka o existenci města Prachatic. Český král Jan Lucemburský roku 1323 potvrdil založení již existujícího města. Prachatic byly do roku 1420 v majetku vyšehradské kapituly. Husitské revoluční hnutí přineslo podstatné změny.

Po dobytí města Janem Žižkou byly Prachatic od roku 1421 pod vlivem husitství. Městské obyvatelstvo, které bylo již zcela české, bylo v odporu proti Zikmundovi až do roku 1436. Ve stejném roce byly Prachatic přijaty mezi královská města. Roku 1437 zastavil město král Zikmund Janu Smilovi z Křemže. V roce 1439 se zmocnil Jana Smila nepřítel Oldřich z Rožmberka a roku 1447 byl Jan Smil popraven. Mezitím byly Prachatic pod vedením Jana Řitky ze Sedlce a po jeho smrti se je přivlastnil v roce 1447 Oldřich z Rožmberka.

V roce 1457 Oldřich prodal město, nejvyššímu kancléři Prokopu z Rabštejna a jeho bratrovi, vyšehradskému proboštu Janovi, kteří měli město pod vedením do roku 1493. Ve stejném roce prodal město Ladislav z Rabštejna Janu z Roupova a od něj pak, roku 1501 bratři Petr Vok a Oldřich z Rožmberka město odkoupili.

¹ [online]. [cit. 2017-03-08]. Dostupné z: <http://www.prachatice.eu/mesto/zakladni-informace/poloha-prirodni-podminky/>

Prachatice byly v 16. století pod vládou bohatého rožmberského rodu. Došlo k výstavbě budovy městské školy, k přestavbě městského kostela a na náměstí vyrostla nová městská radnice. V 16. století se Prachatice staly střediskem mezinárodního dálkového obchodu.

Poslední Rožmberk, kterým byl Petr Vok, prodal v roce 1601 Prachatice císaři Rudolfovi II. Císař Prachatice povýšil roku 1609 na město královské.

Prachatice byly po vypuknutí českého stavovského povstání od roku 1619 pod vedením generála Mansfelda. Roku 1620 byly Prachatice dobyty císařskými vojáky pod vedením Karla Buquoye.

V roce 1621 daroval Prachatice Ferdinand II. Janu Oldřichovi z Eggenberka. Následovala rekatolizace obyvatelstva a město bylo poté dlouho ve zbědovaném stavu.

Roku 1641 pod generálem Adamem Pfuellem přitáhli do Prachatic Švédové, kteří při svém odchodu městu uložili zaplatit 5 000 tolarů výpalného.

V roce 1719 zdědil rod Schwarzenberků město po Eggenbercích a 18. století bylo obdobím úpadku. V 19. století se toho moc nezměnilo a Prachatice byly v době napoleonských válek pouze dvakrát nebo třikrát pohotovostí městské gardy.

Roku 1832 otřásla městem tragická událost. 13. dubna 1832 vypukl v Prachaticích zhoubný požár, který se rychle rozšířil a postihl celkem 137 městských domů. Celková cena na škodách byla odhadnuta na 264 056 zlatých a zahynulo osm lidí. Neštěstí ovlivnilo citelnou měrou stavební vzhled města a jeho další rozvoj. Původní tvář si uchovalo jen několik domů u Horní a Dolní brány.

Vysvobození z poddanství přinesly městu bouřlivé revoluční události roku 1848. V roce 1850 byly zřízeny dva nové úřady – okresní soud a okresní hejtmanství. V roce 1893 byla otevřena železniční trať Vodňany – Prachatice a posléze roku 1899 prodloužena do Volar.

Obrázek 1. Nejstarší dochovaná fotografie Staré radnice, před r. 1884. Prachatice – obrazy z paměti města.

České školství začalo roku 1891, kdy byla otevřena česká obecná škola. Dívčí odborná škola pro ženská povolání byla otevřena roku 1910. Ke zlepšení školství došlo roku 1918, kdy byla zřízena česká měšťanská škola a rok na to otevřeno české státní gymnázium.

Prachatice se staly 12. srpna svědky neklidných událostí národnostních bouří a prudké národnostní spory vyplňovaly i celé období první republiky. I po roce 1918 zůstala městská samospráva v rukou příslušníků německé národnosti a teprve v roce 1935 byl zvolen první český starosta – prof. Otto Chadraba.

V roce 1938 po podepsání Mnichovské dohody byly Prachatice odtrženy od českého území a 8. října obsazeny německým vojskem a připojeny k Německu. V Prachaticích byly v době druhé světové války zřízeny zajatecké pracovní tábory pro válečné zajatce francouzské, polské a sovětské národnosti. Po roce 1945 se dostává řízení města opět do rukou českých.²

² Starý, V., & Novák, P. (1978). *Prachatice – historie a současnost*. Prachatice. Praha: Paseka. s. 2-6.

Obrázek 2. Fotografie budovy Českého gymnasia v Prachaticích, na které je zachycena v podobě jakou měla, v letech 1920 – 1938. *Almanach k 650. výročí školství v Prachaticích a k 50. výročí založení českého gymnasia v Prachaticích.*

V roce 1946 odjelo z jižních Čech celkem 97 transportů organizovaného odsunu Němců s 126 602 osobami. Ze samotného okresu Prachatice bylo vypraveno 21 transportů, které končily převážně v Bavorsku. Pro potřeby transferu byla v prachatickém okrese postupně zřízena tři sběrná střediska. Jednalo se o města Prachatice, Vimperk a Volary.³ Konkrétně z Prachatic odešlo legálním způsobem 1881 osob.⁴

Po vysídlení Němců začaly přijíždět do okresu Prachatice první transporty s reemigranty. Do konce roku 1946 se vrátilo do vlasti 54 306 osob a v roce 1947 jich bylo 52 142, tedy celkem 106 448. Nejpočetnější skupinu zahraničních krajanů, kteří přišli do pohraničí, tvořili Volyňští Češi. Další skupiny přišly z Polska, Maďarska, Francie, Bulharska, Jugoslávie, Rumunska, Belgie, Itálie a USA. Konkrétně do Prachatic přijeli hlavně Češi, Slováci a Rumuni.⁵

³ Kölbl, F. *Odsun Němců na Prachaticku (ve vzpomínkách pamětníků)*. České Budějovice. 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta filozofická. s. 26.

⁴ Soumar, T. *Prachaticko v letech 1938 – 1948*. Plzeň. 2000. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická. s. 62.

⁵ Soumar, T. *Prachaticko v letech 1938 – 1948*. Plzeň. 2000. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická. s. 64.

V roce 1948 město převzali komunisté a Prachatice začaly s rozsáhlou bytovou výstavbou. Počet obyvatel začal narůstat a rostl až prakticky do skončení komunistické éry. Po komunistické éře v roce 1991, měly Prachatice 11 675 obyvatel.⁶ Národností složení okresu Prachatice tvořilo 94,7% Čechů, 4% Slováků, 0,6% Němců, 0,25% Romů, 0,09% Poláků, 0,16% Maďarů a 0,74% nezjištěných.⁷ Lidé nalézají pracovní příležitosti v nových průmyslových podnicích – textilním Šumavanu, mlékárně, nábytkářské Jitoně, Štěrkovně na Kobylí hoře a Závodě na výrobu vzduchotechnických zařízení.⁸

Od roku 1990 Prachatice investovaly více než čtvrt miliardy do úprav nejcennějších památkových objektů a do dobudování technické infrastruktury v městském centru. V roce 2000 byla rekonstrukce Velkého a Kostelního náměstí spojená s rozsáhlým archeologickým výzkumem. Prachatice získaly za trvalou a účinnou péči o památky a o své historické jádro v roce 2002 titul Historické město roku.

V roce 2012 žilo v Prachaticích 11 172 obyvatel. Ve městě sídlí řada kulturních organizací pro turisty (Muzeum české loutky a cirkusu, Prachatické muzeum, Muzeum paličkované krajky, Galerie dolní brána, Kulturní centrum O. H. Hajeka).⁹

Největšími zaměstnavateli v Prachaticích jsou průmyslové podniky (Klima a.s., Wanner s.r.o., Odys s.r.o., Prostor-Design s.r.o. atd.), dále se v Prachaticích nachází tři základní školy a dvě střední školy. Ze sportů jsou nejpopulárnější fotbal, hokejbal a tenis, které se mohou pyšnit pěknými sportovními areály. Na vysoké úrovni je také judo a stolní tenis.

⁶ Fencel, P., Koutná, J., Kubů, F., & Antonín Mager, J. (2007). *Prachatice*. Praha: Paseka. s. 54.

⁷ Soumar, T. *Prachatice v letech 1938 – 1948*. Plzeň. 2000. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická. s. 67.

⁸ Fencel, P., Koutná, J., Kubů, F., & Antonín Mager, J. (2007). *Prachatice*. Praha: Paseka. s. 54.

⁹ Fencel, P., Antonín Mager J., & Jurčo, A. (2012). *Prachatice – obrazy z paměti města*. Prachatice. Praha: Paseka s. 68.

4 Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích v období 1887 – 1945

4. 1 Historie německé tělocvičné jednoty Prachatice v letech 1887 – 1945

Za vlastní začátek německé spolkové tělesné výchovy v českých zemích lze považovat založení turnerské jednoty v Aši v roce 1849, jež byla zároveň první turnerskou jednotou v celém Rakousku. K hromadnému zakládání turnerských jednot v českých zemích však došlo až v 60. letech po pádu neoabsolutismu. V březnu 1868 byl založen krajský svaz turnerských spolků Rakouska a vzápětí nato, v červenci 1868, celoněmecký svaz, do kterého byli rakouští turnéři začleněni jako XV. kraj.¹⁰

Turnéři z českých zemí tvořili zhruba třetinu celkového počtu členů XV. kraje, jež činil v roce 1870 okolo 12,5 tisíce členů. V 70. a 80. letech 19. století dále rostla členská základna XV. kraje, který pak musel být dále rozčleněn na župy a následně na okrsky.¹¹

Německý tělovýchovný spolek (Deutscher Turnverein) byl v Prachaticích založen na ustavující valné hromadě konané 7. 8. 1887.¹² Začalo se cvičit na Reifově dvoře nebo v tělocvičně německého gymnasia. Ze začátku se preferovalo cvičení na bradlech, koni a hrazdě. Velmi byly také oblíbené činky a železné tyče. Ženy dávaly přednost kuželům a dřevěným tyčím. Turnerský kroj tvořil šedý kabátec a kalhoty, měkký šedivý klobouk a vázanka s vyšitým turnerským znakem.¹³

První velká župní slavnost se konala v roce 1890, kde cvičily i jiné německé turnerské jednoty z jižních Čech. Začalo se průvodem po městě, poté se cvičilo na náměstí a večer se konala zábava s živou muzikou.

Od roku 1905 začala jednota uspořádat slavnosti v tělocvičně společně s dalšími německými spolky. V roce 1907 se konalo představení v městském divadle za účasti nejvyšších členů spolku. V roce 1910 jednota čítala celkem 102 dospělých členů.¹⁴

¹⁰ Štumbauer J., Tlustý T., & Malátová, R. (2015). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v českých zemích do roku 1918*. České Budějovice: České Budějovice: Jihočeská univerzita. s. 69.

¹¹ Tamtéž. s. 69.

¹² Somr, V. *Historie německé spolkové tělesné výchovy, organizované turistiky a mládežnického hnutí v jižních Čechách*. České Budějovice. 2000. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta pedagogická. s. 42.

¹³ Fond německého tělovýchovného spolku, karton č. 132, s. 8565, Spisy.

¹⁴ Tamtéž.

V roce 1911 se konalo slavnostní posvícení v tělocvičně, na něm se uspořádala loterie s celkem 400 losy v hodnotě 30 haléřů, tedy s hracím kapitálem o 120 korunách, jejíž výnos se použil k vylepšení a obstarání nového cvičebního náradí, jehož užívání bylo přenecháno školám.

Mezi léty 1914 až 1918 byla německá tělocvičná jednota v útlumu kvůli první světové válce.

Od roku 1919 začali cvičenci cvičit každé pondělí, středu a pátek na novém hřišti u kolejí od pěti do devíti hodin večer. Začali s trénováním a pěstováním nových her jako je kriket, košíková, faustball a další. Staré hřiště bylo pro tyto účely příliš malé a při trénování vznikali nepříjemnosti ze stran sousedů, neboť jim často při hře přistával míček v zahradách.¹⁵

V prvních červencových dnech roku 1927 se jednota zúčastnila s většiny jedinci spolkové oslavy v Ústí nad Labem, kterou uspořádal Německý tělovýchovný svaz se svými 993 spolky a více než 150 000 členy. Zachovat si zdravé a práce schopné tělo a posílit zeslabené jedince, to byl základní cíl plánovaně provozovaného tělocviku. Oslava národa v pravém slova smyslu měla prokázat flexibilitu nefalšované a nezlomné síly národa, jakou Němci v tomto státě ještě neviděli.¹⁶

V roce 1929 se spolek zúčastnil VI. Německo-rakouských krajských tělovýchovných oslav pořádaných v Českých Budějovicích, které navštívilo při nejmenším 3 000 cvičenců ze všech částí Předlitavska.

V roce 1932 německá tělovýchovná jednota čítala celkem 156 dospělých členů, z toho 112 mužů a 44 žen.

Na jaře roku 1937 jednota uspořádala slavnost u kapličky sv. Antonína poblíž Feferského rybníka spojené s cvičením v přírodě. Stejného roku v létě, spolek uspořádal závody župního mistrovství v tělocvičně na náradí. Ještě před závody byl uspořádán ranní pochod spojený se zpěvem.¹⁷

V roce 1938 jednota pořádala oslavy k padesáti letům výročí spolku s následujícím programem: ranní cvičení členů na hřišti a v tělocvičně, závody na hřišti spolku ve skoku vysokém, vrhu koulí, skoku dalekém a hodu míčkem, ukázkové cvičení na cvičišti a večer věneček v tělocvičně.

¹⁵ Fond německého tělovýchovného spolku, karton č. 132, s. 8565, Spisy.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž.

Po vypuknutí 2. světové války vedla činnost spolku k úplnému ochromení. Většina členů jednoty byla nucena narukovat a mnoho z nich se z bojišť nevrátilo. Poválečný odsun německého obyvatelstva znamenal konec Deutscher Turnverein v Prachaticích.¹⁸

4. 2 Historie tělocvičné jednoty Sokol Prachatice v letech 1891 – 1945

Sokol byl založen 16. února roku 1862 v Praze. Založení přineslo do kulturního rozvoje po pádu Bachova absolutismu nový impuls. Po pádu se začalo dařit hospodářskému rozvoji a mladá česká buržoazie získala první politické úspěchy. Hlavní a základní postavou byl zakladatel Sokola Dr. Miroslav Tyrš, který dal do programu Sokolstva zásady a ideály demokratičnosti, ideu slovanské vzájemnosti, národní svornosti, kolektivní soudržnosti, vlastenectví, ideu boje za národní svobodu, ideály pokroku a bratrství. V kultuře a politice sehrálo sokolstvo v životě českého lidu významnou roli.

Sokolské jednoty tvořily od začátku měšťanské vrstvy. Mezi nimi byli především studenti, příslušníci z kruhů průmyslových, obchodních a úřednických a až poté řemeslníci a živnostníci. Vedoucí buržoazní strany záhy dostali pod vliv sokolské organizace a stupňovali vliv na vývoj, výchovu a činnost sokolského hnutí. Tyršovy ideály byly zneužívány pro třídní zájmy a česká buržoazie ovládla plně Sokol.

V Prachaticích bylo národnostně smíšené obyvatelstvo a docházelo zde k četným národnostním třenicím. Každý samostatný český spolek znamenal velké posílení pro českou menšinu. Z toho také plyne, že založení spolku Sokol bylo s nadšením uvítáno.¹⁹

Stanovy TJ Sokol v Prachaticích byly schváleny c. k. místodržitelstvím v Praze dne 11. srpna 1891 čís. 87 162. Ustavující schůze se konala v neděli večer 23. srpna 1891 v Prachaticích. Zakladateli spolku byli: Václav Volek (mladší učitel v Žernovicích), Ondřej Rokycký (krejčovský dělník u Jana Šrámka v Prachaticích), Jan Hess (sluha Okresního soudu v Prachaticích). Na první valné hromadě byli zvoleni: předsedou Václav Volek, náměstkem Matouš Vávra, pokladníkem Jan Hess. Kdo k jednotě přistoupil, mohl si vybrat, jakým členem

¹⁸ Fond německého tělovýchovného spolku, karton č. 132, s. 8565, Spisy.

¹⁹ Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 7.

chce být. Zakládající člen platil pro vždy 2 zl. a měsíční příspěvky 20 kr. Přispívající člen 4 zl. ročně. Činný člen 30 kr. zápisné a 20 kr. měsíčně.²⁰

Tělocvičná jednota Sokol se hlavně vyznačovala okruhem estetiky, zdraví, vlastenectví, výchovy a brannosti. Členové se snažili tyto oblasti nejen držet mezi sebou ve spolku, ale šířit veřejností pomocí výletů, veřejných cvičení a přednášek.

V té době byla v rozkvětu německá škola, do které bylo povinností posílat všechny učně, převážně Čechů. Našli se však odpůrci, stateční krejčovští učňové Janda, Kalous a Pauch, kteří neposlechli výzvy učitele, německy se nehlásili a neodpovídali. Byli to první revoltující bojovníci za sokolskou a národní neodvislost. Další pobídka k založení a udržení sokolské myšlenky byla ta, že značným příspěvkem městské spořitelny se podařilo vybudovat „Turnhalle“ nejen pro Němce, ale i pro Čechy. Předsedou německého tělocvičného spolku byl německý právník JUDr. Kasal. Do spolku byli přijímáni i Češi německého jazyka neznalí, kteří měli být úplně odnárodnění.²¹

Během roku 1891 se náměstek Matouš Vávra odstěhoval a Sokol měl zaniknout. Avšak praktikant berního úřadu Vojtěch Pánek přiměl krejčovského mistra Jana Šrámka v Prachaticích, aby se ujal opuštěného Sokola. Šrámek nabídku přijal a roku 1892 byl zvolen starostou jednoty, kterou vedl hlavně po stránce hospodářského posílení a českých Prachatic do roku 1919. Do výboru byli zvoleni: starostou Šrámek Jan, jednatelem Matěj Náchlinger, do výboru: Matouš Vávra, Zána Jakub, Rosenfelder František, Kubíček František, Rokycký Ondřej, Tesař František a Hess Jan. Prvním cvičitelem byl zvolen Ondřej Rokycký, později bratranec Čeněk Rokycký. Poněvadž župního zřízení tehdy ještě nebylo, byla jednota odkázána sama na sebe.

První slavnost pořádaná Českou besedou na oslavu desetiletého trvání byla v Prachaticích dne 4. září 1892. Prvně se začalo cvičit na náměstí v domě pí. Geierové s popisným číslem 6 kde měla útulek Česká beseda. Cvičilo se na půdě, nákladem asi 60 zl., dvakrát týdně, pouze v létě, vždy asi 8 členů. Po krátké době pí Geierová členy vyhodila kvůli hrozbě sesutím stropu půdy. Začalo se cvičit na lukách, silnicích za městem a při špatném počasí v domě starosty Jana Šrámka. Mezi prvními cvičenci se nachází jména: Rokycký, Martínek, Kulíř, Kroupa, Iglauer, Dvořák, Roučka, Fried.²²

²⁰ Fond TJ Sokol, karton č. 1, inv. č. 15, Spisy 1891 – 1926.

²¹ Fond TJ Sokol, karton č. 1, inv. č. 15, Spisy 1891 – 1926.

²² Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 10.

Jednota měla zpočátku silnou frontu nepřátel z řad německých, ale i vlastních spoluobčanů.

Obrázek 3. Jan Šrámek, starosta prachatického Sokola v letech 1892 – 1919. Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.

Mezi prvními členkami Sokola byly: Irová Ludmila, Justina Koubová, Božena Hessová, které byly bez členstva a necvičily a zúčastnily se prvního župního sletu ve Vodňanech. Byla to jediná prachatická jednota, kde ženy byly prvně v kroji. Kroj se skládal z modré blůzy, šedé čepice, sukně, kabátu a vysokých bot.

Veškeré schůze se konaly v bytě starosty ve večerních hodinách. V roce 1894 byl starostou opět Jan Šrámek, jednatelem Jaroslav Kotek. Jednatel býval současně pokladníkem. Podle trhové smlouvy prodal Vojtěch Elhenický Sokolu louku za 337 zl. 60 kr.

V roce 1895 přistoupili do jednoty na výzvu starosty Vobr a Švejda. Vobr získal členstvo z řad dělníků a brzy se stává jednatelem jednoty.

V roce 1896 se zúčastnilo cvičící členstvo výletů do Husince, Vodňan, VI. Březí, Volyně a Netolic. Ve stejném roce uspořádali členové Sokola mládenecký ples, kterého se zúčastnili všichni členové včetně starosty. Dne 23. 6. 1896 bylo usneseno v Sokole, že kdyby se rozešel, případně jeho jmění českému spolku v Prachaticích.²³

Dne 11. 4. 1898 se zúčastnila jednota téměř se vším členstvem velké schůze v Husinci, kde o menšinových poměrech pojednal zemský poslanec Josef Sokol. Dne 24. 4. 1898 byla dobytá za vedení starosty Šrámka občanská záložna, kdy za účasti 450 členů zvítězili čeští kandidáti se 150 hlasy, takže výbor a dozorcí rada se skládaly poprvé od založení výhradně z Čechů. Dne 7. 8. 1898 byla zahájena národopisná a průmyslová výstava v Prachaticích, kam se sjelo přes tři tisíce bratrů a sester, 60 četníků se staralo o bezpečnost Němců. Slavnosti se zúčastnili například poslanci Hořica a Kurz, starostové všech okolních míst, hudební skladatel Dvořák a jiní.²⁴

Přelom let 1898 – 1899 spočíval v realizaci snahy o hospodářské upevnění jednoty. Dne 6. 11. 1898 jednota zakoupila dům čís. 46 za 2800 zl., přispěl i budějovický Sokol. Tam bylo první cvičiště, kulečník a zahrádka. 20. 7. 1899 se konala valná hromada Sokola s programem: Schválení koupě domu na náměstí s čp. 10 (nynější Národní dům) od Pilmana, Fejtka a Francka. Byla ujednána nájemní smlouva (40 zl. za místnost) a 1. 2. 1900 se Sokol nastěhoval do pronajatých prostorů. Poté se dohodli, že Jan Fejtko z Českých Budějovic dům Sokolu prodá a 1. 9. 1900 byl dům prodán za 15 400 K. Roku 1902 se konala valná hromada, kde bylo konstatováno, že Sokol dosáhl pořádného úspěchu – vlastního stánku a 15. a 16. 8. 1903 byl Národní dům slavnostně otevřen. Jednota žádala o veřejné cvičení, ale hejtmanstvím bylo zakázáno kvůli pořádku a veřejnému blahu.²⁵

V roce 1904 byl starostou Jan Šrámek, místostarostou Josef Vondrášek, ve výboru: Bergman, Dvořák, Peprný, Rokycký, Vobr.

1. 8. 1906 se konal výlet do Písku v kroji, v tomto roce se objevují nová jména: Eda Platil – cvičitel, dále pak Petrášek, Hubáček, Flosman, Panuška. Byly také vykonány zájezdy do Netolic a Týna n. Vltavou.

Rok 1907 se nesl ve znamení utlačování od Němců, kdy Sokolu většinou zakazovali dělat veřejné cvičení, sjezdy a slavnosti. Jednota se aspoň mohla zúčastnit sletu v Praze.

²³ Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 12.

²⁴ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1897 – 1904, kniha 2, inv. č. 2.

²⁵ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1897 – 1904, kniha 2, inv. č. 2.

V roce 1908 se jednota zúčastnila 19. 7. župního sletu v Protivíně a veřejného cvičení v Bavorově.²⁶

Obrázek 4. Cvičící členstvo Sokola v roce 1908. Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.

Roku 1909 se jednota připravovala k uspořádání velkého výletu spojeného s veřejným cvičením v Ostrově, průvod měl vyjít z Národního domu, ale byl opět zakázán hejtmanstvím. Akce se měly zúčastnit župy z Bavorova, VI. Březí, Husince a Vodňan, všem byla účast na cvičení zakázána. Přesto se zúčastnily všechny a skončilo to krásným výsledkem spolupráce a podpory sokolské.

Roku 1913 se jednota v hojném počtu zúčastnila sletu v Praze. Při župních závodech na Hluboké, dne 28. 6. 1913 družstvo složené z bratrů: Roučky, Šrámka, Trsa, Vintiky, Rosenfeldera a Petráška dosáhlo prvního místa. 5. 10. 1913 byla pořádána v Národním domě za účasti píseckých bratří vedeným Františkem Pankrácem tělocvičná akademie.

Roku 1914 se 31. 5. zúčastnilo župního výletu na Helfenburk 14 bratrů, dnu dorostu III. okrsku ve Vitějovicích se skládalo družstvo z 6 členné formace, dále z 6 členné formace členstva a většího počtu bratrů v občanském obleku. V červenci přišla mobilizace a s první výzvou odešlo na bojiště 7 bratrů.²⁷

Mezi roky 1914 až 1918 byla jednota v útlumu. 27. 3. 1915 se konala valná hromada za účasti 39 členů a 19 členek, celkem tedy 58. Za vojenskou povinností odešlo do té doby 20

²⁶ Fond TJ Sokol, karton č. 1, inv. č. 15, Spisy 1891 – 1926.

²⁷ Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 17.

bratrů. Až v dubnu roku 1918 se oživila činnost příchodem nových členů a jednota čítala celkem 84 členů. Skončilo starostování Jana Šrámka, kterého nahradil Dr. Jaromír Klíma. Jednota se zúčastnila 18. prosince 1918 uvítáním prezidenta Masaryka v Českých Budějovicích.²⁸

5. října 1919 se vydařil první velkolepý zájezd župy Husovy a Jeronýmovy do Prachatic spojený s veřejným cvičením. Zájezd vynesl 9374.66 Kč. Jednota čítala 74 bratrů a 45 sester, celkem 119 členů.

Roku 1920 za vedení nového starosty br. Ladislava Růžičky, koupila jednota letní cvičiště za 30.000 Kč zásluhou br. Rokyckého. Získaly se 2 vojenské baráky k postavení tělocvičny a byla provedena úprava Národního domu. V Jednotě bylo v tu dobu 86 bratrů a 51 sester, celkem 137. Jmění jednoty bylo vykázáno na 74506.13 Kč. Na VII. Vysokoškolském sletu v Praze cvičilo 13 sester, 10 bratrů a plná účast na veřejných cvičeních v Strunkovicích, VI. Březí, Bavorově, Vodňanech, Husinci, Lhenicích atd.²⁹

Rok 1921 se jevil všestranně dobře, jednota čítala 142 členů, z toho 87 bratrů a 55 sester. Dostavěla se tělocvična, na zahradě bylo zřízeno letní cvičiště, pořádaly se nedělní cvičitelské kurzy a vykonávaly se zájezdy cvičících do Nebahov, Vodňan, Strunkovic, VI. Březí, Husince. 1. 6. 1921 byla zřízena za přispění Sokola menšinová kancelář v Národním domě a prvním tajemníkem byl ustanoven br. L. Šálek.³⁰

Samostatný ženský sbor cvičitelský byl ustanoven roku 1923. Ve stejném roce byl uspořádán zájezd 60 žáků a dorostenců do Prahy, ti byli pohoštěni kroužkem prachatických přátel v Praze VII. 6. května byla pořádána tělocvičná besídka a 17. června veřejné cvičení. Členstvo se skládalo ze 102 mužů a 45 žen, celkem 146.³¹

²⁸ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1915 – 1923, kniha 3, inv. č. 3.

²⁹ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1915 – 1923, kniha 3, inv. č. 3.

³⁰ Fond TJ Sokol, karton č. 1, inv. č. 15, Spisy 1891 – 1926.

³¹ Fond TJ Sokol, Kniha protokolů cvičitelského sboru žen 1923 – 1929, kniha 9, inv. č. 9.

Obrázek 5. Ladislav Růžička, starosta prachatické jednoty v letech 1920 – 1929. Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.

Jednota se zúčastnila v roce 1924 se 46 členy a 32 dorostenci krajského sletu v Českých Budějovicích. Uspořádaly se dvě tělocvičné besídky a bylo pořádáno veřejné cvičení spojeno s protestním táborem lidu k výstřelkům Němců ve Volařích. Sokolský den vynesl 4737.69 Kč.

Roku 1925 byl Čeněk Rokycský jmenován čestným členem. Cvičící složky se zúčastnily počtem 32 okrsků sletu v Libějovicích, župního sletu ve Vodňanech a 18. 8. župního zájezdu do Husince.³²

Sletu okrsku 2. 3. 1926 se jednota ve Strunkovicích zúčastnila se 67 členy. Všesokolského VIII. Sletu v Praze se zúčastnilo cvičících 6 mužů, 11 žen, 18 dorostenců a 12 dorostenek. Veřejné cvičení bylo konáno 19. 9. a 28. 10. se konala sokolská oslava v tělocvičně.³³

³² Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1923 – 1927, kniha 4, inv. č. 4.

³³ Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 25.

V roce 1927 zahájili činnost v tělocvičně staří bratři. Byl zřízen druhý tenisový dvorec a 6. července tam byla uvítána župa Podbělohorská.³⁴ 19. září se konala veřejná cvičení a bylo uspořádáno několik večírků k seznamování členstva. 12. 7. 1927 zemřel čestný člen Čeněk Rokycký, dlouholetý náčelník a menšinový pracovník.

Roku 1928 byl stav členstva 106 mužů, 71 žen, celkem 177. Pro mezisletové závody ČOS bylo připraveno 12 bratrů. Konala se veřejná cvičení v Husinci, Strunkovicích, Netolicích, Vitějovicích, Týně a okrskové 15. 7. ve Lhencích. 15. 12. se konala tělocvičná beseda a téhož roku se jednota zúčastnila oslav 10. výročí republiky.

V následujících letech počet členstva narůstal a jednota objížděla okrskové slety, župní závody a pořádala se v pravidelné míře veřejná cvičení.³⁵

V roce 1931 se 27. června konal večírek v Národním domě na oslavu čtyřicetiletého trvání jednoty. O den později se šel průvod městem a na sokolském cvičišti, cvičili všichni cvičící sokolské župy Husovy.

Dne 27. ledna 1932 zemřel bratr, zakladatel a druhý starosta spolku Jan Šrámek. Ten samý rok byl všesokolský slet v Praze, kterého se župa v počtu co nejhojnějším zúčastnila. Na jaře nacvičována prostoná na župní slet v Prachaticích. V létě se jednota zúčastnila závodů v Táboře, kde dominoval br. Vyhnálek a 28. června se konal župní slet, svátek všeho prachatického sokolstva.³⁶

Následující období mezi lety 1933 až 1938 byla jednota v útlumu kvůli celoevropské hrozbě ze strany Hitlerova Německa a národnostnímu útlaku. Bratři a sestry se proto připravovali na národní cítění a podporu vlastenectví a na X. všesokolský slet v Praze. Bohužel, jak se později ukázalo, to byl poslední slet na delší dobu. V tomto období se ještě vystřídali po Josefu Šrámkovi starostové spolku František Bašta a Jan Moudrý.

³⁴ Fond TJ Sokol, Kniha protokolů tenisového odboru 1926 – 1930, kniha 10, inv. č. 10.

³⁵ Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice: Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 26.

³⁶ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1930 – 1935, kniha 5, inv. č. 5.

Obrázek 6. Průvod na prachatickém náměstí na oslavu čtyřicetiletého trvání Sokola v roce 1931. Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.

Po mobilizaci německými vojáky a Mnichovské dohodě se Sokol pomalu začal vytrácet. Když vypukla II. světová válka, někteří členové Sokola šli do boje za vlastenectví a hrdost, ale nebylo to nic platné. Roku 1941 říšský protektor Reinhard Heydrich zrušil Českou obec sokolskou, tak byla jednota zrušena, dokud nebyla znovu ustanovena.³⁷

³⁷ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1935 – 1938, kniha 6, inv. č. 6.

4. 3 Historie sportovních odvětví v Prachaticích v letech 1887 – 1945

4. 3. 1 Fotbal

Na podzim roku 1920 začali hrát studenti prachatického gymnázia na Děkanské louce (dnes zastavěný prostor) fotbal. První míč se jednoho dne ztratil a druhý vzal brzy za své. Protože na nákup tehdy studenti vzhledem k tehdejší ceně (360 Kč) neměli ani pomyslení, zahájili sezónu roku 1921 s míčem šišatým.

Studenti se v té době spojili s žáky občanské školy a založili si fotbalový kroužek pod jménem SK Slovan Prachatice. Členský příspěvek činil 20 haléřů, a i ten těžko platili. Ale jestliže chtěli kopat, museli to platit.

Členy kroužku byli: Churaň V., Fried J., Petrach J., Karvánek A., Pixa J., Mařáček E., Rokycký J., Rosenfelder F., Rosenfelder Z., Roučka R., Sladkovský E., Šrámek V., k nim později přibyli ještě Bukovský Č., Churaň J., Pixa L., Pešek J., Toušek V., Trávníček J., Fišer M. a Cvach F.

Obrázek 7. SK Slovan Prachatice ve 30 letech. Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.

Trénovali na Děkanské louce, někdy nad pilou u nádraží. K prvnímu zápasu došlo na improvizovaném hřišti, bývalém execíráku, v místech dnešní kolonie pod lázněmi. Soupeřem byli ze začátku většinou přespolní studenti. Hřiště byla neregulérní, čáry nahrazovaly potok, mez či plot, branky byly naznačeny odloženými kabáty, později se objevují brankové tyče, ale

bez břevna. Hrál se regulérním míčem, který zakoupilo v září 1921 gymnázium a který si mohli studenti na mimoškolní zápasy půjčovat. Nejnapínavější zápasy byly mezi německými studenty, kteří měli díky svým movitým otcům dostatek řádných míčů. Samozřejmě šlo o národnostní soupeření a o snahu uhrát co nejlepší výsledek.

V roce 1921 a 1922 se hráli první zápasy v okolí a to v Husinci, Strunkovicích a Těšovicích, kde se hrálo na louce, zatímco v obou městech na tržišti. Hráči jezdili vlakem, jízdné si platili sami, a proto ani nejezdila celá jedenáctka, která by se na malá hřiště ani nevešla.

V roce 1924 se vybudovalo na Šibeničnicku fotbalové hřiště se skutečnými brankami, které se až na přílišný sklon mohlo nazývat regulérním. V červnu se tam hrál první zápas s Němci, kteří po české vyrovnávací brance z hřiště předčasně odešli. V září z příspěvků členů a ze sbírky, na kterou přispěla Ivím podílem (100 Kč) studentka Antonie Hroudová, byl zakoupen míč a první dresy, na kterých byl bílý trojúhelník s vyšitou zkratkou „St. XI.“, připevněný na košili, kterou si hráč sám přinesl.

Na jaře 1925 se konal dvoudenní zájezd do Vimperka, kde se porazilo kombinované mužstvo posádky a místních Čechů 5:1. Hrál se v sestavě: Kříž – Toušek – Dubský – Pixa L. – Mundl, Bukovský – Trávníček, Churaň J., Dvořáček, Rosenfelder, Karvánek.³⁸ Ve stejném roce se založil Deutscher Sport Verein (DSV), německý spolek se kterými studenti sehráli jedno vítězné utkání.

V roce 1926 vzniklo nové mužstvo kopané Živnostenská jedenáctka, trpící také nedostatkem hráčů a proto si s nimi studenti při zápasech vzájemně vypomáhali.

O prázdninách 1928 navázali studenti styk s letní kolonií dorostu Sokola Vinohrady ve Strunkovicích, s nimiž pořádali několik příštích let pravidelná utkání.

17. května 1931 se v hotelu Pasov konala ustavující schůze Českého sportovního klubu (ČSK). Vedoucím oddílu byl Jan Fried. První fotbalový zápas sehrál ČSK Prachatice s SK Husinec dne 16. 8. 1931, ČSK Prachatice v něm zvítězil 2:1. Ještě v roce 1931 byly pronajaty pozemky pro hřiště za městským pivovarem a na podzim roku 1931 a na jaře roku 1932 tam byly provedeny potřebné terénní úpravy a od roku 1932 byly hrány fotbalové zápasy.

³⁸ *Almanach k 650. výročí školství v Prachaticích a k 50. výročí založení českého gymnasia v Prachaticích.* (1970). Prachatice. s. 157-160.

V roce 1933 byl ČSK Prachatice zařazen do Jihočeské fotbalové župy, II. třídy a 10. 9. roku 1933 bylo sehráno první mistrovské utkání ČSK Prachatice versus SK Štěkeň s výsledkem 5:1. Od roku 1934 – 1938 hrál ČSK I. B třídu.

První mezinárodní zápas sehrál ČSK s mistrem hornorakouské ligy SV Austria Salzburg dne 13. 4. 1936 s výsledkem 2:2.³⁹

4. 3. 2 Turistika

U kolébky české turistiky v Prachaticích stáli členové TJ Sokol, kteří již od doby jejího založení v roce 1891 společně s dalšími českými spolky organizovali výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí.⁴⁰ V roce 1920 byl při TJ Sokol Prachatice zřízen turistický odbor, který již v tomto roce jednal o značkování cest a o zřízení turistické noclehárny.⁴¹

V roce 1922 se tento odbor osamostatnil a došlo ke zřízení odboru Klubu československých turistů v Prachaticích. Jeho stanovy byly schváleny 11. dubna 1922. Bylo to v roce, kdy Češi v Prachaticích tvořili pouze 40 procent obyvatelstva. Byl to tehdy jeden z českých spolků, stejně jako Česká beseda, odbor Národní jednoty Pošumavské, Sokol, odbor Ústřední matice školské a odbor spolku Prácheň. Založení KČT v Prachaticích blízce souviselo i se vznikem československého státu. Podle programového prohlášení bylo cílem klubu seznamovat cizince s krásnou krajinou a vést místní obyvatelstvo k tomu, aby si vážilo přírodních pokladů své domoviny. Tehdy měl spolek šest zakládajících členů a prvním předsedou byl zvolen František Veselý. Jeho nástupcem v této funkci se stal do roku 1925 JUDr. Slavoj Friš, popravený za německé okupace nacisty.⁴²

V roce 1926 byly zřízeny v Národním domě noclehárny, které v roce 1930 odbor KČST přemístil do dvou místností v budově českého gymnázia. V červnu a v červenci v roce 1930 ji využilo 168 osob. Kromě této byla ještě v provozu celoroční noclehárna na Sokolské zahradě se 34 lůžky a další v Husinci v hostinci Na Šumavě s 28 lůžky. Během roku 1930 využilo služeb těchto dvou nocleháren skoro 500 osob.⁴³

³⁹ Kronika oddílu fotbalu.

⁴⁰ Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 5.

⁴¹ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1915 – 1923, kniha 3, inv. č. 3.

⁴² [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://tjktpt.webnode.cz/historie/>

⁴³ [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://tjktpt.webnode.cz/historie/>

Po dočasném poklesu činnosti v letech 1927 – 1928 se v roce 1930 činnost odboru KČST v Prachaticích zvýšila. Stoupla i členská základna na 92 osob. Byly podniknuty výlety do Boubínského pralesa, na Třístoličník a na pašijové hry do Hořic. V letech 1930 – 1932 byl předsedou prachatického odboru KČST Jaroslav Smrčka, kterého v roce 1932 vystřídal št. kpt. Peterka. Odbor KČST vydal kromě práce Františka Veselého z roku 1924 „Prachatice a okolí“ ještě v roce 1927 další publikaci s názvem *Zříceniny hradu Helfenburka*, kterou sestavil Karel Hlinka.

Dne 24. června 1935 převzal Klub správu rozhledny na Libíně a hájenku. Rozhledna vznikla již v 19. století. S myšlenkou jejího zřízení přišli poprvé členové německého Šumavského turistického klubu již v roce 1880. V roce 1882 prachatický stavitel A. Reichart vypracoval plány. Se stavbou se začalo v roce 1882 a 16. září 1883 byla předána do užívání. Rozhledna nesla název *Věž korunního prince Rudolfa* jako upomínku na návštěvu tohoto korunního prince v roce 1871. V roce 1893 byla postavena ještě hájenka s připojenou restaurací, kde bylo možné také přenocovat.

Počet členů KČST v Prachaticích měl stoupající tendenci a v roce 1934 dosáhl již 103 osob. Největšího počtu bylo dosaženo v roce 1935, kdy měl KČST v Prachaticích již 109 členů. Postupný nárůst německého vlivu začal měnit koncem třicátých let původní klidné soužití Čechů a Němců a vyvrcholil zabráním Sudet, kam byly zahrnuty i Prachatice. Samozřejmě, že odsunem českého obyvatelstva skončila i tato kapitola historie české organizované turistiky v Prachaticích.⁴⁴

4. 3. 3 Lyžování

Vhodný terén a dobré podmínky vytvořily dobré základy k soustavnému provozování lyžování. Jeho počátky sahají do doby kolem roku 1900, kdy byl podporovatelem lyžování Sokol Prachatice.⁴⁵ Jeden z prvních lyžařů v Prachaticích byl Jaroslav Churáň, narozen v roce 1908 ve Zdíkovci. On, pan Forejt, pan Roučka a pan Rosenfelder jezdili již před rokem 1920 na výlety na Libín, dále až na Bobík a do celého okolí Prachatic.⁴⁶

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1897 – 1904, kniha 2, inv. č. 2.

⁴⁶ Fučík, A. (1968). *Po stopách lyží na jihu Čech*. České Budějovice. Praha: Paseka. s. 58.

Jaroslav Churáň byl také jedním z aktivních lyžařských závodníků v Sokole a málokdo ho v době jeho největší slávy v závodech v běhu i ve sjezdu porazil. Měl doma celou řadu trofejí a fotografií nejen z lyžování.⁴⁷

K rozmachu lyžování došlo v roce 1918 po otevření českého gymnázia, kdy studenti začali lyžovat na lyžích s pérovým vázáním Bilgeri a jednou dlouhou holí.⁴⁸

V roce 1924 došlo k vytvoření samostatného lyžařského odboru při TJ Sokol. Již v roce 1929 byly uspořádány lyžařské závody za účasti prachatických lyžařů.⁴⁹ V roce 1933 měl lyžařský odbor již 25 členů a na župních závodech v Křemži členové odboru získali dvě první místa a jedno druhé a třetí místo. V letech 1933 – 1934 se konaly v Prachaticích velké závody Sokolské lyžařské oblasti za účasti prachatických lyžařů.⁵⁰ V roce 1936 došlo k poklesu lyžování a k rozvoji došlo až po 2. světové válce.⁵¹

Obrázek 8. Prachatický lyžař na závodech Sokolské lyžařské Jihočeské oblasti ve 30. letech. Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.

⁴⁷ Tamtéž. s. 58.

⁴⁸ *Almanach k 650. výročí školství v Prachaticích a k 50. výročí založení českého gymnasia v Prachaticích.* (1970). Prachatice. s. 157.

⁴⁹ Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích.* Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 26-28.

⁵⁰ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1930 – 1935, kniha 5, inv. č. 5.

⁵¹ Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1935 – 1938, kniha 6, inv. č. 6.

4. 3. 4 Volejbal

Počátky volejbalu sahají do 30. let. V rámci TJ Sokol došlo již v roce 1928 k utkání Sokola Netolice a Sokola Prachatic, kde zvítězilo družstvo Prachatic.⁵² Prvních větších úspěchů dosáhly Prachatice v roce 1936, když obsadily na okrskovém přeboru ve Vodňanech první místo. 28. 9. 1936 probíhal první turnaj v Prachaticích a v něm prachatictí obsadili také první místo. Na okrskovém přeboru ve Vodňanech v roce 1937 si vybojovalo družstvo mužů druhé místo.⁵³

4. 3. 5 Tenis

Počátky tenisu spadají do 20. let. V roce 1925 byl založen tenisový odbor TJ Sokol. Slavnostně byly otevřeny dva tenisové kurty dne 14. 8. 1927 na Sokolské zahradě. V období kolem roku 1929 měl odbor již 38 členů. V letech 1929 – 1938 byla sehraána celá řada přátelských zápasů. Tenis byl sport nákladný, což dokazuje poplatek v roce 1928 na člena pro celou sezónu, který činil 80 Kč, pro hosta 120 Kč, pro hosty na měsíc 60 Kč a na týden 20 Kč.⁵⁴

4. 3. 6 Atletika

Atletika v Prachaticích se začala utvářet v září 1924 založením Studentského sportovního kroužku studenty z gymnázia. První sportovní den se konal 12. 10. 1924 s programem: dopoledne štafeta 6x250 m a odpoledne lehkootletické závody na Šibeničnicku, kde byla vybudována atletická dráha. Štafetu vyhráli před dvěma vojenskými mužstvy studenti v sestavě: Mundl, Vondrys, Peleška, Trávníček, Rys a V. Churaň. Při odpoledních závodech vyhrál běh na 100 m Mundl, druhý byl V. Churaň.

V roce 1926 vyhrál Áda Lukavec pod pseudonymem Libínský středoškolské poháry na 100 m v Praze, Vodňanech a v Českých Budějovicích, kam pod vedením prof. Fišera jela poprvé malá výprava ve sportovních kruzích do té doby neznámého prachatického gymnázia.

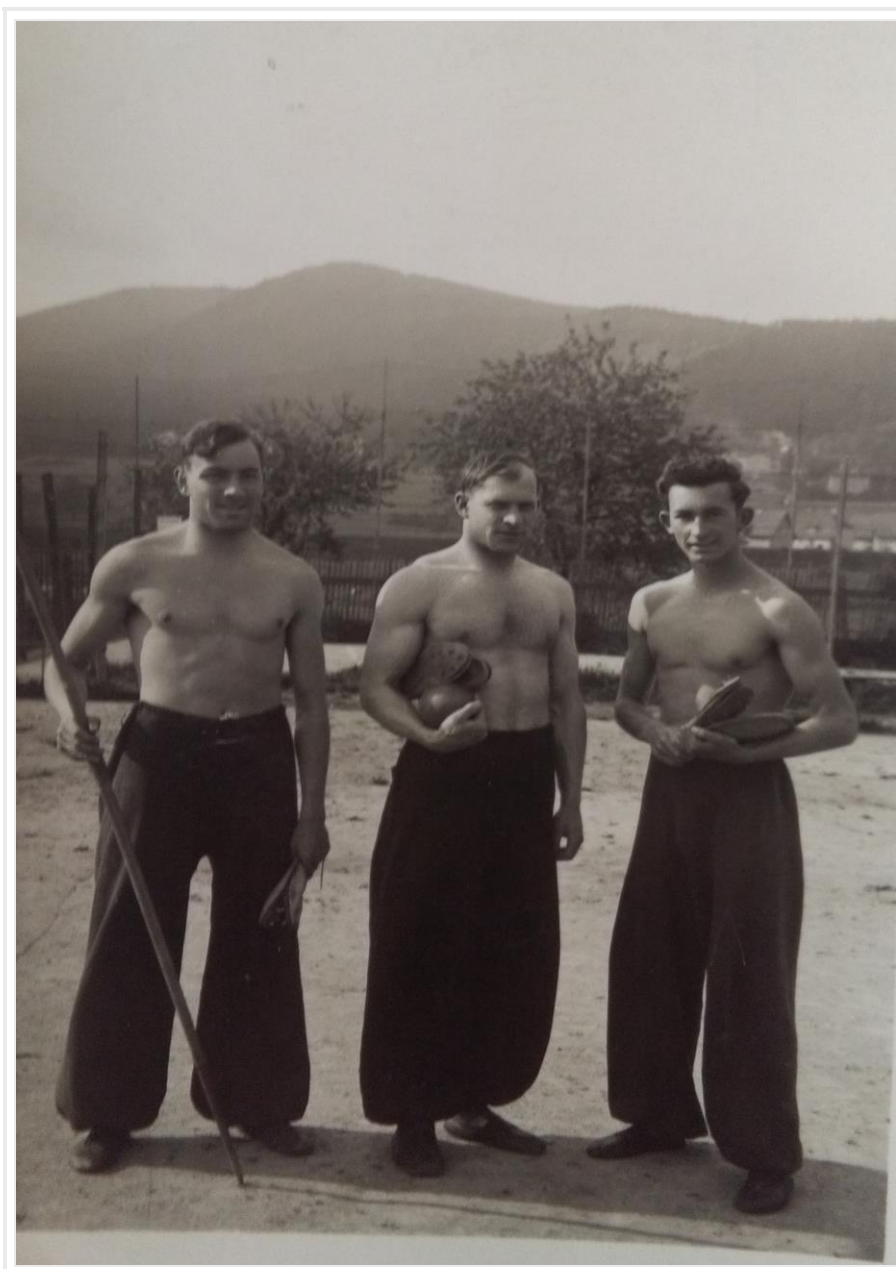
⁵² Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice: Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol. s. 28.

⁵³ Fond TJ Sokol, kniha zápisů o schůzích 1935 – 1938, kniha 6, inv. č. 6.

⁵⁴ Fond TJ Sokol, karton č. 3, inv. č. 42, Tenis 1925 – 1938.

Tam také vyhráli štafetu na 4x100 m v sestavě Vondrys, Trávníček, Lukavec, Leša, Libínský, v hodu oštěpem zvítězil Vondrys a Bukovský byl třetí ve skoku vysokém. Odpoledne ještě zvítězil Libínský ve dvoustovce.

V roce 1928 se opět výprava zúčastňuje středoškolského poháru v Č. Budějovicích, kde v květnu vítězí Leša Lukavec-Podřipský v běhu na 200 m a na 400 m. Tento rozvoj pokračoval až do roku 1938.⁵⁵

Obrázek 9. Lehčí atleti v roce 1934. Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.

⁵⁵ *Almanach k 650. výročí školství v Prachaticích a k 50. výročí založení českého gymnasia v Prachaticích.* (1970). Prachatice. s. 158.

5 Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích v období 1945 – 1989

5. 1 Historie tělocvičné jednoty Sokol Prachatice v období 1945 – 1951

Po ukončení 2. světové války a osvobození naší vlasti Rudou armádou v květnu 1945 byly vytvořeny nové a příznivé podmínky pro demokratizaci a postupnou socializaci naší společnosti.

Na základě těchto podmínek prachatický Sokol zahájil svou činnost dne 1. srpna 1945, kdy se uskutečnila první schůze členů Sokola za účasti 41 členů. Starostou Sokola byl zvolen Josef Šrámek a jednatelem Miroslav Prášek.⁵⁶

Do popředí se ve státě dostalo mimo jiné i řešení tělovýchovného a sportovního života. Dne 5. 5. 1945 byl v Praze ustanoven Ústřední národní tělovýchovný výbor. Rovněž v Prachaticích byl 17. srpna 1945 ustanoven Místní národní tělovýchovný výbor, který měl řešit sjednocení tělovýchovy. Ale vinou buržoazie a její nepřátelské činnosti jak v celé republice, tak i v samotných Prachaticích se nepodařilo tělovýchovu sjednotit a proto v září 1946 tento tělovýchovný výbor zanikl.⁵⁷

Po znovuzahájení a částečném vyřešení svízelných podmínek pro obnovení tělovýchovy v Prachaticích převzal Sokol do vlastnictví některé budovy a po jejich vybavení dne 1. 8. 1946 se postupně začala tělovýchova rozvíjet. Na schůzi dne 28. 6. 1946 byli určeni vedoucí šesti odborů takto: házená – Jaroslav Řezníček, košíková – Dr. Jan Vondrák, těžká atletika – Dr. Jan Vondrák, lehká atletika – Václav Böhm, tenis – Václav Pancer, lukostřelba – J. Rosin. V průběhu roku 1946 a 1947 byl ustanoven ještě odbor hokejový, lyžařský a loutkařský.

Při příležitosti tělovýchovné akademie 27. 9. 1946 v Národním domě byl předán prachatickému Sokolu původní prapor (pořízen v roce 1933), který byl ukryt po dobu 2. světové války ještě s dalšími archiváliemi v Benešově u Prahy. První veřejné vystoupení po 2. světové válce se v Prachaticích konalo dne 1. června roku 1947 za velké účasti cvičících i diváků. Ke konci roku 1947, měl Sokol 218 členů, z čehož bylo 140 mužů a 78 žen.

⁵⁶ Fond TJ Sokol, karton č. 4, inv. č. 46, Znovu ustanovení TJ SOKOL Prachatice a zahájení činnosti 1945.

⁵⁷ Z osobního archivu J. Málka.

V roce 1948 na XI. všesokolském sletu cvičilo v Praze 15 žáků, 25 žákyň, 16 dorostenců, 20 dorostenek, 40 žen a 20 mužů.⁵⁸

Původním poválečným útvarem, který se měl podílet na řízení tělovýchovy a sportu v Československu, byl státní úřad pro tělesnou výchovu a sport zřízený v roce 1949. Přijetím zákona národního shromáždění byl nahrazen státním výborem pro tělesnou výchovu a sport. Tento zákon znamenal zavedení důsledného řízení tělesné výchovy a sportu, což vedlo k likvidaci Sokola.⁵⁹

5. 2 Historie tělovýchovné jednoty Tatran Prachatice v letech 1951 – 1989

V roce 1951 byl název tělovýchovné organizace změněn na Sokol Český nábytek. V roce 1952 dochází opět ke změně názvu na Sokol Jitona a v průběhu roku 1953 opět změna názvu na DSO Tatran Prachatice.⁶⁰

Zřízené hřiště u Jitony bylo dokončeno a předáno veřejnosti 20. září 1953 při okresních dožínkách v Prachaticích. Pro provoz tělovýchovy začala sloužit i tělocvična.⁶¹

Roky 1954 a 1955 byly ve znamení příprav na 1. celostátní spartakiádu. Konala se v Prachaticích 22. 5. 1955 za nepříznivého počasí, ale přesto se jak průvodu, tak i prvního cvičení zúčastnilo 2 300 cvičenců a přišlo se podívat 2 200 diváků.⁶²

V období 1957 – 1958 byla činnost převážně zaměřena na nácvik skladeb na Slovenské tělovýchovné slavnosti. Základní tělesnou výchovu navštěvovalo celkem 310 cvičenců, z toho nacvičovalo na Slovenské slavnosti 8 žen, 8 mužů, 19 dorostenců a 30 dorostenek. Nakonec se slavnosti vůbec neuskutečnily kvůli epidemické chorobě v Bářské Bystrici.⁶³

Dne 28. 6. 1959 se konala v Prachaticích 2. okresní spartakiáda, které se zúčastnilo 420 cvičenců v průvodu, i při cvičení. Rovněž se této spartakiády zúčastnilo 3 000 lidí, kterým se jednotlivá cvičení moc líbila.⁶⁴

⁵⁸ Fond TJ Sokol, karton č. 4, inv. č. 46, Znovu ustanovení TJ SOKOL Prachatice a zahájení činnosti 1945.

⁵⁹ Jarošíková, A. *OV ČSTV*. Prachatice: Okresní archiv v Prachaticích, 1966.

⁶⁰ Z osobního archivu V. Pancera.

⁶¹ Fond TJ Tatran, karton č. 1, inv. č. 1, Zápisy ze schůzí 1953 – 1961.

⁶² Fond TJ Tatran, karton č. 1. Inv. č. 6, Sportovní soutěže, turnaje, sehrání mistrovských a přátelských utkání, spartakiáda 1954 – 1961.

⁶³ Fond TJ Tatran, karton č. 1, inv. č. 1, Zápisy ze schůzí 1953 – 1961.

⁶⁴ Fond TJ Tatran, karton č. 1. Inv. č. 6, Sportovní soutěže, turnaje, sehrání mistrovských a přátelských utkání, spartakiáda 1954 – 1961.

Tatran Prachatice čítal na konci roku 1962 celkem 707 členů a k 1. 7. 1963 to bylo již 811 členů.⁶⁵

Obrázek 10. Ženy Tatraru Prachatice na 1. celostátní spartakiádě v roce 1955. Politicko kulturní měsíčník MěV KSČ a MěstNV v Prachaticích, roč. 1986.

Tatran Prachatice čítal na konci roku 1962 celkem 707 členů a k 1. 7. 1963 to bylo již 811 členů.⁶⁶

Další, tj 3. okresní spartakiáda se konala v Prachaticích dne 13. 6. 1965 za velmi nepříznivého a deštivého počasí. Zde se zúčastnilo 2 800 cvičenců jak průvodu, tak i vystoupení na stadionu. Rovněž v tomto roce byla velmi vysoká účast diváků, kterých bylo 3 380.⁶⁷

V roce 1975 měl Tatran 1025 členů ve 12 oddílech, čímž se zařadil mezi největší tělovýchovné organizace v okrese.

Nepříznivého počasí se dočkali cvičenci i diváci na 4. okresní spartakiádě dne 31. 5. 1975 za účasti 4 500 cvičenců. Přes nepříznivé počasí přišlo 4 700 diváků.⁶⁸

⁶⁵ Pamětní kniha města Prachatice (1960-1962).

⁶⁶ Pamětní kniha města Prachatice (1960-1962).

⁶⁷ Pamětní kniha města Prachatice (1963-1967).

⁶⁸ Hraničář, roč. 1975.

5. okresní spartakiáda se konala v červnu 1980, kdy se opět zúčastnilo 4 500 cvičenců a rovněž velký počet diváků.⁶⁹

Poslední 6. spartakiáda se uskutečnila 1. června 1985 za velmi pěkného a příjemného počasí za účasti téměř 5 000 cvičenců v průvodu městem i na stadionu. Rovněž se přišlo podívat skoro 5 000 diváků, kterým se jednotlivá cvičení velmi líbila, a odnesli si pěkný zážitek.⁷⁰

V roce 1986 slavila jednota 95. výročí a čítala 1 200 členů, z čehož více než polovinu tvořila mládež, které byla věnována maximální pozornost. Ve své činnosti vycházeli členové jednoty i ze spolupráce s ostatními tělovýchovnými organizacemi ve městě a s dalšími společenskými organizacemi.

Tehdy měl TJ Tatran celkem 13 oddílů a odborů. Byly to: kopaná, judo, odbíjená, tenis, stolní tenis, lehká atletika, lyžování, šachy, ZRTV, turistika, kanoistika, kulturistika a karate.

Činnost TJ Tatran řídil výbor ve složení: Dušák Jan – předseda, Kotoun Miroslav – místopředseda, Vácha Vladimír – místopředseda, Čech Miroslav – tajemník, Ing. Ondřich Bohumil – hospodář, Kolda Jan – metodik, Šádek Štěpán – předseda komise MRTV, MUDR. Gála Jan – zdravotník, Sidor Petr – předseda stavební komise, Kúsová Marie – pracovník pro ZRTV, Simon Jiří – pracovník pro turistiku, Turínská Alena – předseda KRK.⁷¹

⁶⁹ Hraničář, roč. 1980.

⁷⁰ Hraničář, roč. 1985.

⁷¹ Jihočeská pravda, roč. 1986.

5. 3 Historie sportovních oddílů v Prachaticích v letech 1945 – 1989

5. 3. 1 Fotbal

Válka přerušila veškerou tělovýchovnou činnost a s kopanou se začalo znovu v roce 1945. První zápas v osvobozených Prachaticích sehrál SK Prachatice dne 17. 6. 1945 proti SK Bavorov a SK Prachatice prohrál 3:1. V roce 1951 jako DSO Jitona Prachatice vyhrál okresní přebor, ale teprve v roce 1953 TJ Tatran Prachatice postupuje do krajského přeboru. Sestup z krajského přeboru následuje v roce 1955 a teprve v roce 1962 si Tatran vybojoval znovu postup do KP.⁷²

První poválečné mezinárodní utkání bylo sehráno 11. 7. 1963 v Prachaticích s mužstvem Horního Rakouska za rekordní účasti 1.100 diváků s výsledkem 5:2.⁷³

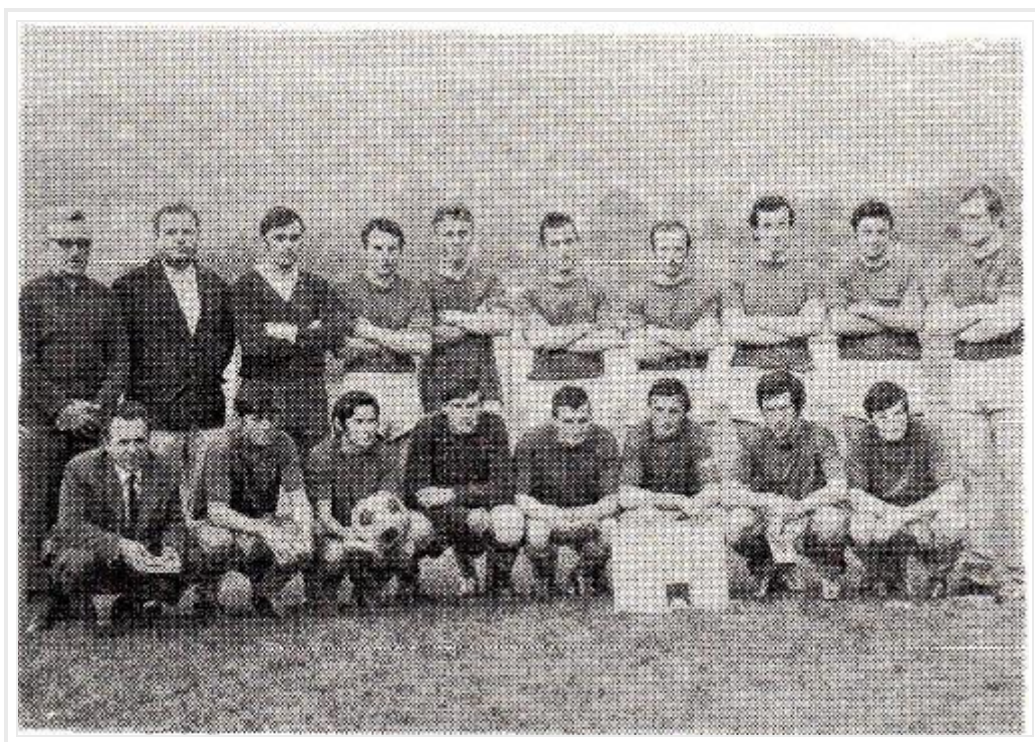
V sezóně 1971/72 se Tatraru podařilo vyhrát KP a postoupil do divize. Většinu podzimních mistrovských utkání sehrál Tatran v této sestavě: Miklas – Kraus, Bederka, Florus, Vl. Kuneš – Zd. Jeřábek, Souček – Hasil, Zelený, P. Fábera, M. Bezděka – střídali Košina, Svoboda, a Hanuš. Podzim byl, až na tři vyloučené hráče, úspěšný. První místo s výsledkem 11-1-1 a skóre 32:8. Na jaře Tatran pokračoval ve spanilé jízdě a nastupoval v této sestavě: Žiak – Kraus, Bederka, Vl. Kuneš, Střízek – Souček, Košina – Hasil, Zelený, P. Fábera, M. Bezděka – náhradníci St. Bezděka, Hanuš, Zd. Jeřábek a Miklas, trenér Mysliveček a vedoucí mužstva Turek. Tatran zvítězil s celkovou bilancí 18-7-1 a skórem 61:20. Dařilo se i dorostu, který skončil v KP na druhém místě a žáci vyhráli okresní přebor.⁷⁴

V prvním ročníku divize 1972/73 sehrálo mužstvo nejvíce utkání v sestavě: Miklas – Kraus, Bederka, Zd. Jeřábek, Střízek – Souček, Hanuš – Hasil, Zelený, P. Fábera, M. Bezděka – dále hráli St. Bezděka, Košina, Vl. Kuneš, Žiak, trenér Mysliveček, vedoucí mužstva Turek a MUDr. Kovařík. Po podzimu skončil Tatran na 5. místě s bilancí 6-3-4 a skóre 18:13. Na jaře Tatran předváděl podobné výkony jako na podzim a prvním rokem, kdy hrál divizi, skončil na celkovém 7. místě s bilancí 10-6-10 a skóre 34:38.

⁷² Kronika oddílu fotbalu.

⁷³ Pamětní kniha města Prachatice (1963-1967).

⁷⁴ Kronika oddílu fotbalu.

Obrázek 11. Mužstvo Tatraru Prachatice v roce 1971 – vítěz krajského přeboru. Politicko kulturní měsíčník MěV KSČ a MěstNV v Prachaticích, roč. 1986.

V následujících letech se umísťoval oddíl většinou ve středu tabulky kolem 5. místa. Nejlepším výsledkem za 10 let v divizi bylo 2. místo v sezóně 1976/77 s bilancí 14-5-7 a celkovým skóre 47:29.⁷⁵

Výroční členská schůze oddílu TJ Tatran Prachatice se uskutečnila pod heslem „10 let divize v Prachaticích“ 11. prosince 1982 za účasti oddílového výboru ve složení: Kupka – předseda, Sufčák – místopředseda, Čech – sekretář, předseda PVK – Sitter, Ondřich – hospodář, hl. pokladník – Beneš a členové oddílu – Jůn, Bojanovský, Havelka, Přibík, Steinmayer, Šádek. Tatran si zakládal také na práci s mládeží, kterou vedl poctivým přístupem Ing. Bohuslav Přibík.⁷⁶

V roce 1986 měl oddíl 345 členů, předsedou byl dřívější aktivní hráč Jiří Sufčák, oddíl měl celkem 9 mužstev od přípravy po muže. 1 mužstvo dospělých v divizi, 1 mužstvo dospělých v 1. A třídě, 1 mužstvo dorostu v KP, 1 mužstvo dorostu v OP, 1 mužstvo žáků st. v KP, 1 mužstvo žáků st. v OP, 1 mužstvo žáků ml. v KP a dvě mužstva přípravek v OP.⁷⁷

⁷⁵ Kronika oddílu fotbalu.

⁷⁶ Hraničář, roč. 1982.

⁷⁷ Hraničář, roč. 1986.

Obrázek 12. Divizní mužstvo Tatrana Prachatice v roce 1986. Zleva stojí: trenér Jeřábek, Vaněk, Smejkal, Zelený, Čech, Soukup, Rokůsek, Osvald, Štěpnička, Jedlička, Kuneš – as. trenéra. V podřepu: Hettner, Sosna, Rapčani, Květoň, Chocholouš, Hanuš, Ludačka, Šána. Hraničář, roč. 1986.

5. 3. 2 Turistika

Teprve v roce 1957 byl jako třetí v okrese zřízen odbor turistiky TJ Tatran Prachatice, v němž převažují spíše direktivní prvky, což souvisí i s názvem odboru. V roce 1953 byly v důsledku Zákona o tělovýchově a sportu vytvářeny dobrovolné sportovní organizace (DSO) při odborových svazech s jednotnými názvy. Pro dřevařský průmysl, kam patřila i patronátní Jitona Prachatice, zněl název Tatran, který TJ a tím pádem i odbor turistiky převzaly.⁷⁸

Činnost zprvu probíhala živelně, ale s velkým nadšením. První organizační základ byl položen v březnu 1958 na ustavující schůzi odboru turistiky TJ Tatran. Předsedou byl zvolen Alois Patera, který i v této etapě let 1957 – 1977 pokračoval ve značení turistických cest spolu s Janem Ládem, Marií Shánělovou a nově začínajícím Františkem Peleškou. Jan Lád kromě toho za složitých podmínek budoval v letech 1973 – 1977 se svými několika přáteli turistickou chatu na Libínském Sedle, jejíž vybavení pak zajistil ODPM.⁷⁹

V průběhu sedmdesátých let dochází k významným personálním změnám ve vedení odboru – v červnu 1972 se pro pokročilý věk vzdává funkce neúnavný Alois Patera. Jeho

⁷⁸ Pamětní kniha města Prachatice (1952-1959).

⁷⁹ [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://tjktpt.webnode.cz/historie/>

nástupcem se stal Jaroslav Faltus, který funkci předsedy agilně vykonával až do své tragické smrti v roce 1980. Nelehký úkol převzal pak výborný chodec a lyžař Vladimír Štěpánek, který kromě toho již od roku 1978 převzal štafetu a břemeno cvičitele turistiky od Františka Pelešky, zanechávajícího této dvacetileté činnosti.

Nastává pak druhá etapa poválečného vývoje organizované turistiky v Prachaticích. Vladimír Štěpánek zahájil novoroční výstupy na Libín, které se staly tradicí, sestavil kalendáře na jednotlivé roky, ale i systematické jarní a podzimní výlety. Např. v roce 1981 tak uskutečnil přechod Šumavy ve 13 etapách od Prachatic přes Českokrumlovsko, Medvědí stezku, Boubín, Povydrí, Sušici až do Železné Rudy v délce 250 km.

Samostatnou kapitolou je pak záslužná a těžká práce značkařů, především Marie Shánělové a Miroslava Patery s rodinou. Jen zásluhou obou jmenovaných je plněn náročný plán obnovy značených turistických cest v okolí Prachatic.

Po Vladimíru Štěpánkovi byl předsedou Václav Zemek, Jiří Simon, pro kterého byla turistika hlavním smyslem života, pak vykonával tuto funkci až do své předčasné smrti 15. 7. 2000.⁸⁰

5. 3. 3 Lyžování

Lyžaři do roku 1968 tvořili součást turistického odboru. K založení samostatného lyžařského oddílu dochází na podzim roku 1968 zásluhou Antonína Pernici. Již v roce 1973 dva prachatictí závodníci získali titul krajských přeborníků.⁸¹

V 70. a 80. letech byl ředitelem domu dětí a mládeže Karel Červenka, který byl skvělým sportovcem a nadšeným lyžařem. Přispíval k rozvoji lyžování a vůbec k mnoha sportům v Prachaticích.⁸²

Důležitou postavou lyžování v Prachaticích byl také Karel Borovanský, referent sportů OV ČSTV. Byl jedním z dobrovolných pracovníků v tělovýchově, nadšeným příznivcem lyžování i bývalým lyžařským závodníkem. Na něm ležela převážná tíha příprav veškerých lyžařských soutěží na Prachaticku, které mělo z celých jižních Čech nejpříznivější podmínky pro lyžování.⁸³

⁸⁰ [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://tjktpt.webnode.cz/historie/>

⁸¹ Rozhovor s Václavem Dostálem, předseda oddílů lyžování a cyklistiky. Prachatic 22. 3. 2017.

⁸² Rozhovor s Václavem Dostálem, předseda oddílů lyžování a cyklistiky. Prachatic 22. 3. 2017.

⁸³ Fučík, A. (1968). *Po stopách lyží na jihu Čech*. České Budějovice. Praha: Paseka.

V roce 1985 získal oddíl 17 výkonnostních tříd a v mladších žácích patřil mezi nejlepší v kraji. Oddíl čítal 86 členů a to především mládež. Předsedou oddílu lyžování byl s. Ing. Josef Sabo, a oddíl byl v socialistické soutěži držitelem titulu *Vzorný oddíl I. stupně* a soutěžil o získání *Bronzové plakety ČSTV*.⁸⁴

5. 3. 4 Volejbal

Po II. světové válce navázal oddíl na dobrou činnost a v roce 1946 při TJ Sokol Prachatice zahájil svoji činnost. V roce 1947 se družstvo přihlásilo do župního přeboru, kde se umístilo na druhém místě. Postupně dochází k vybudování nového hřiště, které bylo slavnostně otevřeno v roce 1954. Roku 1957 dochází k založení družstva dorostenců, kteří v roce 1958 získali titul krajského přeborníka.

Obrázek 13. Prachatičtí přeborníci kraje ve volejbale v roce 1958. Zleva: Jíra, Krčmář, Vondrák, Makovička, Vokůrka, Čeněk, Souček. Osobní archiv Jaroslava Černého.

Současně došlo v tomto roce k ustanovení družstva dorostenek, které již v roce 1960 obsadilo 2. místo v KP. Postupně se ženy vypracovaly k postupu do II. ligy, poté došlo k sestupu a znovu k postupu v letech 1984 – 1985.⁸⁵

⁸⁴ Rozhovor s Václavem Dostálem, předseda oddílů lyžování a cyklistiky. Prachatice 22. 3. 2017.

⁸⁵ Z osobního archivu J. Černého.

V roce 1962 se hrálo první mezinárodní utkání s družstvem Kuby, které porazilo Tatran Prachatice 3:1.⁸⁶

V roce 1986 měl oddíl zařazeno v KP I. družstvo mužů i žen, dále družstva dorostenek, žákyň a žáků. Oddíl měl 64 členů a předsedou byl Jiří Czirik. V socialistické soutěži byl oddíl držitelem titulu *Vzorný oddíl I. stupně* a soutěžil o *Bronzovou plaketu ČSTV*.⁸⁷

5. 3. 5 Tenis

Po ukončení II. světové války ožil znovu tenis v Prachaticích a již v roce 1946 byl ustanoven tenisový odbor, který vykazoval aktivní činnost až do roku 1955. Období 1955 – 1965 bylo úplnou stagnací tenisu v Prachaticích. K rozvoji dochází v roce 1967, kdy bylo započato s výstavbou tenisových dvorců, které byly dokončeny v roce 1969. Největší zásluhu na tom měl Vladimír Vácha, spolu s dalšími devíti nadšenci, kteří se zapojili do práce oddílu a budování prvních tenisových kurtů. V letech 1970 – 1975 dochází k rozšíření dvorců a výstavbě kabin tenisu.⁸⁸

V Prachaticích tenisté začali hrát v roce 1971 a o rok později se zapojili do krajských soutěží. Od roku 1972 se pravidelně konal turnaj „O cenu Hraničáře“, ke kterému se sjížděli ze začátku tenisté z Jihočeského a Západočeského kraje a poté také tenisté z předních pražských tenisových oddílů. První družstvo v soutěži v roce 1973 tvořili Tichý, Sufčák, Piskáček, Pernekrová, Bartáková, Žák.⁸⁹

V. Vácha si udělal trenérský kurs a k aktivnímu hraní tenisu také začal ještě trénovat dorostence. Soudruh Vácha hrál závodně do roku 1976. Potom absolvoval kurs trenéra III. třídy a začal se věnovat žákům, kteří hráli od roku 1979 už jako dorostenci krajský přebor II. Nejlepšího výsledku dosáhl Vladimír Hettner, který se umístil na osmém místě v kraji.

Mezi dospělými se dařilo hlavně L. Langovi, který se pravidelně umisťoval na předních pozicích na krajské úrovni.⁹⁰

⁸⁶ Pamětní kniha města Prachatice (1960-1962).

⁸⁷ Z osobního archivu J. Černého.

⁸⁸ Kronika oddílu tenisu.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Kronika oddílu tenisu.

Obrázek 14. Tenisové kurty v roce 1977. Kronika oddílu tenisu.

V roce 1986 měl oddíl tenisu dvě družstva dospělých, dorostu a družstvo žáků. Pro přípravu bylo ustanoveno družstvo přípravky. „A“ družstvo dospělých bylo zapojeno do KP II., kde dosahovalo celkem dobrých výsledků. Oddíl čítal 79 členů a předsedou oddílu byl Ladislav Lang. V socialistické soutěži byl oddíl držitelem titulu *Vzorný oddíl I. stupně* a soutěžil o získání *Bronzové plakety ČSTV*.⁹¹

⁹¹ Tamtéž.

Obrázek 15. Tenisové družstvo dospělých Tatranu Prachatice v 80. letech. Zleva: Lang, Nerad, J. Černý, M. Jilečková, Tačovský, Trčková. Kronika oddílu tenisu.

5. 3. 6 Atletika

Po II. světové válce dochází k rozvoji na základě možnosti tréninkových a zabezpečování trenérských a funkcionářských kádrů. První atletický kroužek dětí pod vedením Bedřicha Kouby vznikl až po roce 1960.

Dospělí své sportování započali v roce 1962, a to v čele s dodnes žijícím Miroslavem Málkem a Pavlem Procházkou. Začaly se na prachatickém stadionu pořádat závody v atletických disciplínách a konaly se přebory na všech úrovních, kterých se dospělí pravidelně zúčastňovali. Po roce 1980 vstoupili atleti do veteránských kategorií a atletiku drželi místní žáci a dorostenci, kteří pokračovali až do dospělých kategorií.

Nejúspěšnější doba prachatické atletiky začala v roce 1985, kdy oddíl pod vedením Zdeňka Čecha soutěžil v Krajském přeboru družstev. Nejlepšími sportovci oddílu byli Ivo Procházka a Zdeněk Vymětal, přeborník ČSR v desetiboji.⁹²

V roce 1986 oddíl čítal 37 členů. Předsedou oddílu byl Jindřich Fidler. Oddíl měl zapojeno v KP družstvo dorostu, mužů i žen. Získal 27 výkonnostních tříd, z toho I. výk. tř. v hodu koulí, tři výk. tř. II., družstvo žen obsadilo v KP 3. místo.⁹³

5. 3. 7 Judo

V Prachaticích vzniklo judo v září roku 1961. Jedním ze zakladatelů oddílu byl Popp Jiří. Tento vynikající judista se vrátil ve stejném roce do Prachatic jako závodník juda po 5letém působení v jiných klubech a přispěl značnou měrou k založení. Prvním předsedou se stal spoluzakladatel oddílu Popp Josef. Prvním trenérem prachatických judistů byl Popp Jiří a mezi prvními závodníky figurovala jména jako Novotný Josef, Jakš František, Uhlíř Václav, Škacha Karel, Zikmund Pavel, Kriegel Pavel, Pekárek Zdeněk. Při minimálním vybavení (jedno kimono a šest žíněnek) začali judisté pravidelně trénovat.⁹⁴

V květnu 1962 se prachatictí judisté připravovali na první velkou zkoušku. Zúčastnili se krajského přeboru v jednotlivcích, kde dosáhl za dorost Jakš František 1. místa ve váze do 65 kg a přebornického titulu. V mužích kraloval Popp Jiří ve váze do 63 kg. V červenci se zápasilo

⁹² [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://atletika.topi.cz/informace/historie-atletiky-v-prachaticich/>

⁹³ Hraničář, roč. 1986.

⁹⁴ Z osobního archivu J. Poppa.

v Českém Krumlově o pohár města. Na turnaji judisté obsadili v úspěšné sestavě překvapující 2 místo.⁹⁵

Obrázek 16. Prachatičtí judisté na jednom z prvních tréninků od založení klubu v letech 1961 – 1962. Kronika oddílu juda.

V dubnu 1963 se jediný Jiří Popp jako voják zúčastnil Krajského přeboru jednotlivců v Českých Budějovicích a obsadil 2. místo do 63 kg. Roku 1965 se po ročním půstu konal Krajský přebor jednotlivců v Českém Krumlově, kde se dosáhlo úspěchu. 6. března 1966 se konal poslední Krajský přebor pro Jiřího Poppa a jak jinak než vítězně.

V roce 1967 se zúčastnil Jiří Popp posledního závodu v Sedlici, na kterém se rozloučil po 10 letech s aktivní činností judistického zápasníka. Od té chvíle se začal věnovat pouze trénování.⁹⁶

V říjnu 1969 se pro oddíl vytvořily až nečekaně dobré podmínky. Finanční prostředky zajistil TJ Tatran a materiální zabezpečení DDM. V listopadu se začalo pravidelně trénovat v tělocvičně DDM s už docela velkým počtem příznivců juda. Zbytek roku byl věnován hlavně zabezpečení organizačních a technických úkolů a upevnění tréninkové a sportovní kázně.⁹⁷

⁹⁵ Kronika oddílu juda.

⁹⁶ Kronika oddílu juda.

⁹⁷ Tamtéž.

Od roku 1970 se oddíl zúčastňoval nejrůznějších soutěží od oblastních přeborů až po mistrovství ČSR. První velkou medaili získala v roce 1970 Helena Remešová, která získala stříbro na MČSR.

Nově zvolený výbor oddílu na rok 1971 se skládal z předsedy oddílu Jiřího Poppa, místopředsedy Petra Sidora, jednatele a hospodáře Heleny Ramíšové, organizačního pracovníka Tomáše Harvalíka, a členů výboru Jana Koldy, Marie Kúsové.⁹⁸

Rok 1975 byl rokem čs. spartakiády. Všichni členové se zúčastnili různých spartakiádních akcí. Janě Poppové byla udělena *Pamětní medaile* za zásluhy o čs. spartakiádu 1975. 18. prosince se konala výroční členská schůze, kde bylo zvoleno nové předsednictvo oddílu a skládalo se z předsedy oddílu Petra Sidora, politického výchovného pracovníka Aleny Levé, hospodáře Jany Poppové a členů Jana Koldy, Jiřího Poppa.⁹⁹

Od roku 1977 bylo „A“ družstvo juda v první celostátní lize. Sezóna byla zahájena v březnu v Prachaticích. Byla to největší akce, kterou kdy oddíl zajišťoval a které se zúčastnilo 250 závodníků, trenérů a funkcionářů. Po polovině soutěže hrozil oddílu sestup, a proto museli ve čtvrtém kole, které se odehrálo v Banské Bystrici, bojovat o udržení v soutěži. Zde porazili Bratislavu, Slávii Kroměříž, Škodu Plzeň a Baník Karvinou a tímto vítězstvím se umístili na pěkném osmém místě. Oddíl mělo i „B“ družstvo, které soutěžilo v krajském přeboru a umisťovalo se každým rokem v předních pozicích.¹⁰⁰

18. – 19. března 1978 se oddíl zúčastnil Mistrovství ČSSR jednotlivců mužů. Soutěž proběhla v tělocvičně Slavia VŠ v Praze za účasti 82 závodníků z celé ČSSR. Stříbrné medaile vybojovali Sosna ve váze do 65 kg a Drahoš ve váze do 86 kg.

16. ledna 1980 se konala členská schůze, kde byl zvolen nový výbor oddílu ve složení Sidor, Kölbl, Poppová, Harvalík, Kolda, Popp, Drahoš, Drahošová, Osvald.

V září roku 1981 se konaly oslavy k 20 letům oddílu a 18. prosince se konala výroční členská schůze pořádaná u příležitosti k 20. výročí založení juda v Prachaticích. Téhož roku si judisté na kvalifikaci zajistili postup a vrátili se po dvou letech do I. celostátní ligy.

V roce 1982 se zúčastnil odchovanec oddílu Jiří Sosna mistrovství Evropy v NDR, kde obsadil 7. – 8. místo do 86 kg. Ve stejném roce družstvo pod trenérem Koldou bojovalo o udržení v 1. lize, ale skončilo to bohužel sestupem do Národní ligy. V Opavě se konalo 4.

⁹⁸ Kronika oddílu juda.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž.

prosinec mistrovství ČSSR dorostenek, kde ve váze do 59 kg vybojovala Jana Poppová 3. místo.¹⁰¹

Roku 1983 se oddíl rozdělil na judo a karate, oddíl karate si zvolil vlastní výbor. 10. dubna se konalo mistrovství ČSSR a mezi československou elitou se prosadil Ladislav Drahoš, který vybojoval bronzovou medaili ve váze do 95 kg. V rámci družstevního styku se 15členná delegace oddílu 21. – 24. dubna zúčastnila mezinárodního turnaje družstev mužů, kde se podařilo vybojovat 3. místo. V červnu byl vyhlášen oddíl nejlepším v Jihočeském kraji. Od tohoto roku se každoročně pořádá prachatický Vánoční turnaj.¹⁰²

Družstvo Tatranu se rozloučilo s elitou československého juda v roce 1984. Po odchodu starších závodníků mladší nestačili a skončilo tak mnoholeté úspěšné období mužského juda v Prachaticích. V říjnu 1984 se začala budovat vlastní tělocvična pro judo.¹⁰³

Obrázek 17. Výstavba nové tělocvičny ve sportovním areálu Tatranu Prachatice v 80. letech. Kronika oddílu juda.

Nové tréninkové středisko (druhé na prachatickém okrese) se otevřelo 22. února 1985 a prachatictí judisté tak měli konečně vlastní sportoviště. Slavnostní otevření tělocvičny se konalo 27. listopadu za účasti mnoha představitelů politického a veřejného života.¹⁰⁴

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² Z osobního archivu J. Poppa.

¹⁰³ Kronika oddílu juda.

Výroční členská schůze oddílu, která se konala 10. ledna 1986, zvolila nový výbor ve složení Sidor – předseda, Popp – místopředseda, Poppová – jednatel, Kolda – TMK, Křížek – komise mládeže, Slavětínská – hospodář, Funda – zdravotní komise, Kölbl – člen výboru, Drahoš – člen výboru. Ve stejném roce se konalo mistrovství Evropy v Bělehradě, kde prachatický odchovanec oddílu Jiří Sosna vybojoval bronzovou medaili.¹⁰⁵

V následujících letech se dařilo hlavně žákům a dorostencům, kteří sbírali nejrůznější ocenění, ale ani muži nezaostávali za mladšími kolegy a podařilo se jim vyhrát v roce 1989 krajský přebor družstev.¹⁰⁶

5. 3. 8 Karate

Na základě počtu zájemců o tento druh sportu vznikl při oddílu juda v roce 1977 malý oddíl karate, který svoji činnost neustále rozvíjel. Až do konce osmdesátých let byl Tatran jedním z nejúspěšnějších sportovních oddílů, zejména zásluhou trenérů – Mudr. Krpouna, pana Petřeka či pana Vučenoviče, kteří díky svému zápalu a ochotě obětovaly veškerý volný čas a udrželi klub na špičkové úrovni více než čtvrt století.¹⁰⁷ V roce 1984 byl Tatran založen jako samostatný oddíl a pořádal kursy sebeobrany s nábořem zájemců o tento sport.¹⁰⁸ V roce 1986 měl oddíl 22 členů a družstvo karate bylo zařazeno v krajské lize karate. Předsedou oddílu byl Bohumil Petřek a v socialistické soutěži byl oddíl držitelem titulu *Vzorný III. stupně* a soutěžil o titul *Vzorný II. stupně*.¹⁰⁹

5. 3. 9 Kulturistika

Vzájemnou spoluprací oddílu karate a využíváním tělovýchovného náradí byl v roce 1984 založen oddíl kulturistiky. Pro svoji činnost si svépomocně upravil místnost na posilovnu, kterou plně využíval. Svoji činnost zaměřoval na sportovní kulturistiku a současně kondiční kulturistiku. Ve sportovní kulturistice se jednotlivci pravidelně účastnili soutěží. Největších

¹⁰⁴ Z osobního archivu J. Poppa.

¹⁰⁵ Kronika oddílu juda.

¹⁰⁶ Kronika oddílu juda.

¹⁰⁷ [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.tsunami-pt.cz/klub/>

¹⁰⁸ Jihočeská pravda, roč. 1984.

¹⁰⁹ Hraničář, roč. 1986.

úspěchů bylo dosaženo v roce 1986, kdy se Hynek Neužil umístil v rámci ČSR na 2. místě, v rámci ČSSR na 1. místě a stal se přeborníkem republiky se zařazením do reprezentačního mužstva ČSSR. Oddíl čítal 20 členů a předsedou oddílu byl s. Jaroslav Neužil.¹¹⁰

Obrázek 18. Vpravo stojící nejlepší prachatický kulturista Hynek Neužil v roce 1986. Osobní archiv Jaroslava Neužila.

5. 3. 10 Stolní tenis

Oddíl stolního tenisu byl založen v roce 1975. Hlavním zakladatelem byl Jan Bauer, spoluzakladateli byli p. Červenka a Jan Lang. Oddíl byl pod vedením domu dětí a pionýrů a pojmenoval se Libín 1096 Prachatic. Družstvo však nemělo kde trénovat, proto využívalo stoly po všech školách v Prachaticích a tam nacvičovalo taktiky na soupeře.

Postupem času se začalo jezdit po mládežnických turnajích. 1. celostátní turnaj, kterého se zúčastnili mladší žáci v Čelákovících, proběhl v sezoně 1979/80. Byli tam například soupeři ze Sparty, takže se neočekával žádný větší úspěch, ale opak byl pravdou. Jan Bauer ml. turnaj vyhrál a Petr Klíma skončil na 3. místě.

Od roku 1980 se oddíl přihlásil do soutěží a začal objíždět turnaje. V sezoně 1981/82 zvítězili v KP mládeže Bauer, Klíma, Kolář a náhradníkem byl Jírovec.

¹¹⁰ Z osobního archivu J. Neužila.

V roce 1986 si oddíl vybudoval vlastní tělocvičnu pod vedením předsedy Jana Bauera.¹¹¹

5. 3. 11 Šachy

O šachu se datují první zmínky okolo roku 1975, kdy tehdejší sestava Tatraru Prachatice, usilovala o postup do krajského přeboru. Tento záměr se zdařil a tak počínaje rokem 1976 lze nalézt prachatický klub v listinách a tabulkách krajského přeboru. Před tímto datem je známa pouze určitá družba s NDR, kdy došlo k několika oficiálním střetnutím nevalné úrovně jak na území soupeře, tak v domácím prostředí.¹¹²

V roce 1976 hrál Tatrán krajský přebor, ze sestavy lze připomenout tehdejší hráče, např.: J. Zikmund, Ryšavý, Anderle, J. Wimberský, M. Černý, Schule, ke kterým se postupně přidali další hráči z Volar: Přib, Faktor, Fatka. Toto družstvo bylo v pravdě okresní. Až později se okres roztrhl na dva týmy – Prachatice ve spojení s Volary a Čkyně ve spojení s Vimperkem.

Družstvo už v prvních letech existence v kraji prošlo velkou personální změnou, sestava se rok od roku měnila. Někteří hráči zanechali aktivní činnosti, jiní nesplňovali vyšší nároky, které na ně krajský přebor kladl. Toto období bylo charakteristické hledáním nových hráčů, kteří by nahradili původní již rozpadající se sestavu. Že se obnova nepodařila tak, jak situace vyžadovala, se projevilo za ukončení činnosti družstva v krajském přeboru v roce 1978. Činností klubu zůstalo pořádání okresního přeboru jednotlivců a tradiční Štít města Prachatice v bleskové hře. V této době nově vzniklé družstvo Tatraru bojovalo neúspěšně v kvalifikaci do krajského přeboru.¹¹³

V žákovských soutěžích se dařilo J. Wimberskému, který vyhrál třikrát po sobě OP. Poté vstoupil do družstva dospělých, které úspěšně bojovalo o kvalifikaci o postup do krajské soutěže. Tím se na delší dobu „žákovský šach“ v Prachaticích zcela rozpadl.

Do roku 1982 hrál Tatrán OP, ve kterém se dařilo hlavně Zikmundovi J. a zúčastňoval se bleskových turnajů v Lenoře.¹¹⁴

Od roku 1983 začal hrát oddíl vytoužený krajský přebor. Největší zásluhu na tom měl dlouhodobý předseda (od r. 1978) A. Wimberský. Na soupisce figurovala jména jako: Wimberský J., Kepka M., Kirsch J., Zikmund J., Wimberský A., Havlík J., Majstr J. První zápas KP

¹¹¹ Rozhovor s Janem Bauerem, předseda oddílu stolního tenisu. Prachatice 23. 3. 2017.

¹¹² Kronika oddílu šachu.

¹¹³ Kronika oddílu šachu.

¹¹⁴ Tamtéž.

skupiny C sehrál Tatran s Vodňany a dokázal zvítězit přesvědčivým rozdílem 5½:2½. Druhý zápas byl více než urputnou bitvou se Sokolem Čkyně a skončil nerozhodným výsledkem 4:4. Ve třetím zápase Tatran narazil na silného soupeře a prohrál s Pískem „A“ 3:5. Čtvrté kolo přineslo do cesty Tatranu soupeře, který pro něho nepředstavoval velkou překážku a skončilo to přesvědčivým vítězstvím 1½:6½ nad Blatnou „B“. Pátý zápas svedl dohromady domácí Tatran a favorita skupiny Blatnou „A“. Zápas byl velice vyrovnaný a dramatický a skončil překvapivým vítězstvím Tatranu 5:3. Šestý zápas hráli prachatičtí s Pískem „B“ a skončil prohrou Tatranu 5:3. Po hrubém neúspěchu v minulém kole nastoupil Tatran v nejsilnější sestavě proti Strakonícím „B“ a skončilo to nerozhodným výsledkem 4:4. V posledním utkání ročníku 83/84 v KP-C zastihlo družstvo v lepší pohodě než v předchozích kolech a také se to odrazilo na výsledku, kdy Tatran porazil Strakonice „A“ 3½:4½. V první sezoně tedy Tatran obsadil konečné výborné třetí místo se ziskem 10 bodů a s celkovým skóre 35,5:28,5.¹¹⁵

Obrázek 19. Družstvo Tatranu Prachatice v sezoně 1983/84. Zleva: host, Lainka, Erban, A. Wimberský, Havlík, Kirsch, J. Wimberský, Kepka, Majstr. Kronika oddílu šachu.

¹¹⁵ Kronika oddílu šachu.

V roce 1984 se podařilo vyhrát J. Havlíkovi OP jednotlivců a jako prvním prachatickému hráči mu byla přiznána I. výkonnostní třída. Ve stejném roce skončil oddíl v KP na pátém místě s osmi body a celkovým skóre 35:29. Následující rok hrál Tatran slabší skupinu KP II a byl přeřazen z elitní KP I.¹¹⁶

V sezoně 1986/87 se Tatran chtěl vrátit mezi krajskou elitu, ale chyběl mu k tomu jen krůček a skončil na konečném druhém místě. To samé se opakovalo v sezoně 1987/88, kdy oddíl skončil také na druhém místě a na postup si musel počkat.

V roce 1988 družstvo posílilo a bylo znatelně silnější než v minulých letech. To přineslo své „ovoce“ a Tatran se dočkal konečně postupu do KP I. Zásahu na tom hlavně měl jeden z nejlepších prachatických šachistů J. Wimberský, který se stal potřetí od roku 1983 nejúspěšnějším hráčem sezony.¹¹⁷

Zájem o tuto hru neustále narůstal a docházelo k rozvoji šachového sportu v Prachaticích. Oddíl měl 21 členů, jedno družstvo v KP a jedno družstvo v OP. Předsedou byl a je do současné doby s. Alexandr Zikmund.¹¹⁸

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Kronika oddílu šachu.

¹¹⁸ Z osobního archivu A. Zikmunda.

6 Historie tělesné výchovy a sportu v Prachaticích v období 1989 – současnost

6. 1 Historie tělovýchovné jednoty Tatran Prachatice v letech 1989 – současnost

V roce 1992 se stal novým předsedou jednoty Alexandr Zikmund, který vykonává funkci do současné doby. Od roku 1996 přešla jednota majetek movitý na Prachatice kvůli lepším právním. V roce 2004 odstoupil největší prachatický oddíl (fotbalový) od tělovýchovné jednoty a postupem času na něj navázaly další oddíly. V současné době má TJ Tatran pod sebou sedm oddílů (ASPV, judo, karate, skateboard, šachy, volejbal, horolezectví). Jednota se vykazuje maximální samostatností.¹¹⁹

6. 2 Historie sportovních oddílů v Prachaticích v letech 1989 - současnost

6. 2. 1 Fotbal

V sezoně 1990/91 se „A“ mužstvo Tatraru vrátilo po roce v krajském přeboru zpět do divize, „B“ mužstvo jako nováček I. A třídy hrálo kolem prostředku tabulky. V dorostu se „A“ mužstvo vrátilo po dvou letech do krajského přeboru, starší žáci hráli v KP pravidelně o přední pozice. Dobře si také vedla „B“ mužstva mládežníků, kteří hráli v okresních soutěžích a mladší žáci v krajském přeboru. Po ne zcela úspěšných letech se zase fotbalu v Prachaticích začalo dařit.¹²⁰

V roce 1992 se fotbalový klub TJ Tatran Prachatice přejmenoval na Tatran VTJ Prachatice.

V soutěžním ročníku 1997/98 měl oddíl 8 mládežnických družstev, z toho dvě v dorostu, čtyři v žácích a dvě v přípravkách. Jejich konečné umístění v soutěžích bylo značně nevyrovnané, s výjimkou mladších žáků a překvapivě úspěšných „B“ družstev žáků v I. A třídách. „A“ mužstvo skončilo na 8. místě v divizi a „B“ mužstvo v I. A třídě na 5. místě.

¹¹⁹ Z osobního archivu A. Zikmunda.

¹²⁰ Kronika oddílu fotbalu.

V roce 1999 se oddíl přejmenoval zpět na starý název z dob minulých na TJ Tatran Prachatice. V tomto roce dokázalo „A“ mužstvo vyhrát divizi a postoupilo do České fotbalové ligy. Tím začala nejslavnější éra v historii prachatického fotbalu.

První zápas odehrál Tatran 8. srpna 1999, kdy do Prachatic přijela Sparta Krč. Tatran zaplatil nováčkovskou daň se vším všudy a prohrál 0:3. Sestava, ve kterém mužstvo nastoupilo se skládala, z těchto jmen: Hlušík – Bízek, Bajčík, Faja, Šafránek – Pintér, Kadlec, Pecka, Peterka – Bumba, Roučka. Trenérem byl Petr Mádl. Přes tento nepovedený start v ČFL si Tatran nevedl špatně a skončil na konečném 8. místě s bilancí 11-6-13 s 39 body a celkovým skóre 32:42.¹²¹

Soutěžní ročník 2000/01 se Tatraru vedlo podobně jako v předešlém roku a obsadil 9. příčku tabulky a definitivně se zabydlel mezi celky ČFL. Celková bilance byla následující: 9. místo s bilancí 14-5-15 a aktivním skóre 41:40.

Pohodové působení v úvodních dvou ročnících mělo vliv i na hráčský kádr, ten byl doplněn a stabilizoval se. Tím se zlepšila úroveň a výsledky se dostavily v sezoně následující. Tatran hrál v pohodě a proháněl jednoho favorita za druhým. Stal se „štikou“ soutěže, vyšvihnul se do popředí tabulky, které kralovala rezerva pražské Sparty. Tatran v soutěžním ročníku 2001/02 obsadil ke všeobecnému překvapení 2. příčku, když za sebou nechal i ostatní prvoligové rezervy. S bodovým ziskem, jaký měl, by se v předešlých ročnících umístil s přehledem na prvním místě.¹²²

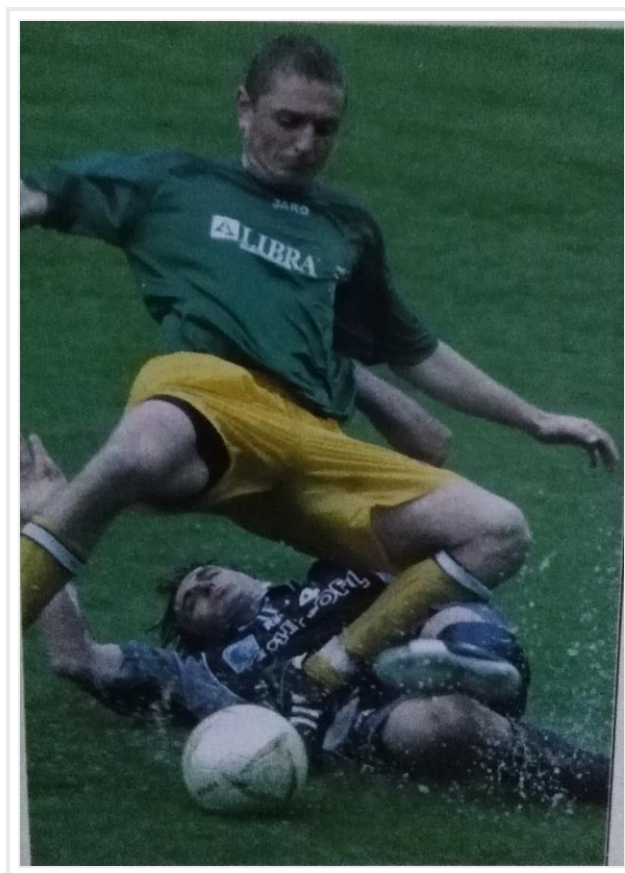
Tatran pokračoval v dobrých výkonech i ve svém čtvrtém působení v ČFL. Mužstvo se opět propracovalo do popředí tabulky, aby se nakonec vyšvihlo do čela. Ve famózní koncovce již šanci na vítězství prachatictí hráči nepustili a prakticky kolo před koncem soutěže se Tatran stal v sezoně 2002/03 vítězem ČFL a postupujícím do II. ligy. Třešničkou na dortu bylo vítězství 8:1 nad Semicemi v Prachaticích, které odstartovalo oslavy postupu.

První kolo v druhé lize sehrál Tatran 27. července 2003 na domácím hřišti s Hradcem Králové před úctyhodnou návštěvou 1710 diváky. Skončilo to bohužel prohrou 0:1, ale i tak to byl v Prachaticích velký den pro fotbal. Předsedou oddílu byl v té době Augustin Pokorný a realizační tým tvořili: Miroslav Soukup – trenér, Karel Musil a Mgr. Vladan Pokorný – asistenti, Karel Dvořák – vedoucí mužstva, MUDr. Josef Horváth – lékař a Vladimír Fišer s Marií Zíkovou – maséři. Tatran v prvním zápase nastoupil v sestavě: Minár M. – Kubiš D., Babka P., Dvořák

¹²¹ Tamtéž.

¹²² Tamtéž.

D., Grombíř V. – Cserge P., Kostka T., Kuračka P., Rambous S. – Bumba J., Mrkvička V. V prvním ročníku II. ligy se Tatran nakonec udržel v soutěži a skončil na 13. místě s 34 body a bilancí 9-7-14.¹²³

Obrázek 20. Jeden z nejslavnějších odchovanců fotbalového klubu Tatrana Prachatice Luboš Pecka. Kronika oddílu fotbalu.

V sezoně 2004/05 došlo k transformaci oddílu na Tatran Prachatice a.s. Tatrana se dařilo obdobně, ale hráči nakonec hrozbu sestupu neodvrátili a skončili na posledním 15. místě s pouhými 23 body a bilancí 5-8-15.

Od ročníku 2005/06 tedy hrál Tatran opět ČFL, kdy skončil na 7. místě a o rok později na 10. místě.¹²⁴

Před sezónou 2007/08 byl Tatran přerážen do divize poté, co svou pozici odprodal FK Sezimovo Ústí. V důsledku nedostatečných finančních prostředků se Tatran Prachatice před ročníkem 2009/10 vzdal i účasti v divizi a jeho místo zaujal druhý tým jihočeského krajského

¹²³ Kronika oddílu fotbalu.

¹²⁴ Kronika oddílu fotbalu.

přeboru FK Tábor.¹²⁵ Alespoň se dařilo v mládežnických kategoriích, kdy starší dorost vybojoval vítězství v KP a postoupil do divize.¹²⁶

Od roku 2010 hrál Tatran krajský přebor. V sezóně 2015/16 Tatran sestoupil z krajského přeboru do I. A třídy a v současné době hraje tuto soutěž. Starší dorost až po mladší přípravku hrají krajský přebor a mini přípravka objíždí turnaje po okolí. Předsedou klubu je Petr Kouba, místopředsedou Martin Juroš. Tatran Prachatice si zakládal vždy na práci s mládeží a není tomu jinak ani v současnosti, snaží se v rozvíjení a pokračování fotbalové tradice, kterou klub má.¹²⁷

6. 2. 2 Turistika

Ani po politických a majetkových změnách v listopadu roku 1989, kdy byly existující oddíly turistiky prohlášeny za odbory KČT, nebyly napraveny majetkové křivdy z roku 1948. Organizovaní turisté, navazující na činnost Klubu českých turistů založeného roku 1988, jehož právní existence byla v důsledku nedemokratického režimu po Únoru 1948 znemožněna, nezískali zpět nejen slevy na veřejnou dopravu, ale ani to nejzákladnější, levné ubytování v turistických chatách, zabraných po roce 1948 bez ohledu na to, že byly vybudovány také z členských příspěvků turistů organizovaných v KČT.¹²⁸

V Prachaticích se ustavující schůze nové Tělovýchovné jednoty Klubu českých turistů konala 3. října 1996. Jako občanské sdružení s právní a ekonomickou samostatností byla TJ KČT Prachatice zaregistrována na MV ČR dne 23. 7. 1996. Rok 2002 byl pro KČT významný tím, že v měsíci dubnu bylo na slavnostní členské schůzi připomenuto 80. výročí založení KČT v Prachaticích a vzpomenu to těch, kteří se zasloužili o jeho založení a obětavě a nezištně pokračovali v této mnohdy náročné činnosti. Poslední volby výboru TJ KČT se uskutečnily na členské schůzi dne 22. 1. 2004. Byl zvolen sedmičlenný výbor v čele s předsedkyní Irenou Prokešovou a dvoučlenná revizní komise.¹²⁹

Dne 9. června 2004 bylo na mimořádné schůzi tajnou volbou rozhodnuto nevstoupit do nově vznikajícího KČT Jihočeského kraje a ponechat si tak svoji právní, ekonomickou a

¹²⁵ [online]. [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.tatranprachatice.cz/historie/>

¹²⁶ Kronika oddílu fotbalu.

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://tjktpt.webnode.cz/historie/>

¹²⁹ [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://tjktpt.webnode.cz/historie/>

organizační samostatnost. Na výroční členské schůzi bylo dne 9. 2. 2006 uděleno členství RNDr. Františku Peleškovi a Vladimíru Štěpánkovi, kteří se mimořádně zasloužili o organizovanou turistiku v Prachaticích. Mimo jiné schválila členská schůze Organizační řád.

Jako nově vzniklá organizace se TJ KČT hlásí k tradicím organizované turistiky v Prachaticích a je pokračovatelem a garantem zachování myšlenek a práce svých předchůdců. KČT je občanským sdružením aktivních turistů, příznivců a přátel turistiky. Dává příležitost nejen vlastním členům, ale všem, kteří mají zájem o aktivní pobyt v přírodě. KČT pečuje o rozvoj turistiky pěší, lyžařské a cykloturistiky.¹³⁰

Na Šumavě snad nezůstalo jediné zajímavé místo, které by prachatictí turisté nenavštívili. V posledních letech přibýly k lyžařským akcím i akce cykloturistické a pravidelné zájezdy do Alp. Oblíbené jsou týdenní zájezdy „po vlastech českých a slovenských“ pod vedením zkušených průvodců. Jen v roce 2005 bylo uskutečněno 33 jednodenních výletů v dosahu autobusové či vlakové dopravy z Prachatic, z toho 24 pěších, 3 lyžařské, 3 cykloturistické, 3 autobusové zájezdy, 1 do Alp a 1 týdenní pobyt v Krkonoších. Celkem KČT absolvovali přibližně 820 km a to jak členové TJ KČT, tak příznivci nečlenové.¹³¹

6. 2. 3 Lyžování

Po sametové revoluci byl oddíl lyžování od roku 1992 pod vedením domu dětí a mládeže zásluhou Karla Červenky. Vedoucím oddílu byl a je do současné doby Václav Dostál. Členové jezdili trénovat každý víkend do zahraničí na Mitterfermiansdoit. Lyžování se provozovalo pouze rekreačně a trénovalo se základní lyžování. Oddíl navštěvovali předžáci a žáci.¹³²

V roce 2008 se zakládá Lyko klub Prachatice. Se založením klubu se začalo cílevědomě s přípravou na závody v Alpských disciplínách. Začali trénovat v tyčích a pravidelně se začalo jezdit na třídenní až čtyřdenní zájezdy na ledovce, většinou na podzim. Středisko má klub na Hochfichtu, kde se trénuje na závody od předžákovských dětí až po juniory. Nejmladší jezdí na závody nejdál do Plzeňského kraje nebo objíždějí soutěže po Jihočeském kraji. Žáci se

¹³⁰ [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://tjkcpt.webnode.cz/historie/>

¹³¹ [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://tjkcpt.webnode.cz/historie/>

¹³² Rozhovor s Václavem Dostálem, předseda oddílů lyžování a cyklistiky. Prachatice 22. 3. 2017.

zúčastňují už republikových závodů a nejstarší jedinci se zúčastňují Českého poháru lyžování ve čtyřech disciplínách (slalom, obří slalom, vyřazovací závod a SG).¹³³

V roce 2010 se zřizuje sportovní středisko, které je dotováno od Českého svazu lyžování. Je to jediné středisko v jižních Čechách na trénování v Alpských disciplínách, které provozuje Lyko klub. Středisko navštěvují i mladí lyžaři z jiných oddílů v Jihočeském kraji.

Roku 2013 se na Hochfichtu organizovalo první MR žáků v Alpských disciplínách. Bylo to první mistrovství v ČR v těchto disciplínách. Ve stejném roce se založil druhý oddíl lyžování Libín Prachatice, který se věnuje pouze trénování v základním lyžování.

Lyžaři trénují maximálně do 16 let, pak ať už z důvodu finanční, časové nebo jiné stránky toho zanechají.¹³⁴

Každý rok se na Hochfichtu organizují územní kvalifikační závody, na kterých se můžou závodníci kvalifikovat na Mistrovství České Republiky.

Obrázek 21. Prachatická lyžařka na závodech v rakouském středisku Hochficht v roce 2015.

<http://www.lykoklub.cz/album/zavody-hochficht-2015/#img-20150307-121942-jpg>

¹³³ Z osobního archivu V. Dostála.

¹³⁴ Z osobního archivu V. Dostála.

V současnosti je nejlepším prachatickým lyžařem Václav Dostál ml., který se pravidelně zúčastňuje MČR a jeho nejlepším umístěním bylo doposud 17. místo z 50 účastníků. Nejlepšími prachatickými závodnicemi jsou Alexandra Sandanyová, Karolína Hauptová a Michaela Slámová, které se umísťují na MČR okolo 20. místa. Na krajských přeborech se prachatictí lyžaři umísťují většinou na nejvyšších pozicích od nejmladších po nejstarší závodníky. V současnosti čítá klub 70 členů a z toho 20 členů závodí.¹³⁵

6. 2. 4 Volejbal

Po roce 1989 dochází v prachatickém volejbalu k určité stagnaci. Muži hrají KP 2, ženy vůbec nic. V rámci okresu ještě funguje OP, jehož soutěží se rovněž zúčastňuje jedno mužské družstvo prachatického Tatranu. Mládežnické soutěže nikdo neorganizuje. V roce 1995 se muži nepřihlašují ani do KP 2. Část hráčů podniká, část dojíždí za prací do Německa. Ti, kteří nejsou vázáni těmito "povinnostmi", přestupují do jiných klubů. Netolice, Vodňany. Po roce 2000 vzniká nový volejbalový hegemon, smíšená družstva. Jednalo se dílem o společenskou záležitost, nicméně alespoň v této podobě se volejbal v Prachaticích opět probouzel. Paradoxem v té době bylo, že vznikaly volejbalová družstva v místech s nevolejbalovou tradicí, resp. ne tak rozsáhlou. (Strunkovice nad Blanicí, Husinec, Čkyně, Vimperk, Vlachovo Březí). Tato družstva pak mezi sebou soutěžila v OP. V posledních letech jsou pořádány na různých místech prachatického okresu turnaje smíšených družstev. O tyto turnaje je poměrně velký zájem. Snad i proto, že jsou smíšené.¹³⁶

Paradoxem prachatického volejbalu je, že před 4 lety došlo k zásadní rekonstrukci volejbalových kurtů na Městském stadionu. Výsledkem jsou dva kurty antukové, jeden kurt na plážový volejbal, nová tribuna, šatny, sociální i společenské zázemí. Většímu rozvoji odbíjené to nepomohlo, ale stávající amatérská družstva mají kvalitní zázemí.¹³⁷

¹³⁵ Z osobního archivu V. Dostála.

¹³⁶ Z osobního archivu J. Černého.

¹³⁷ Z osobního archivu J. Černého.

6. 2. 5 Tenis

V roce 1990 se složení tenisového výboru skládalo z těchto jmen: L. Lang – předseda, P. Černý – místopředseda, O. Beer – jednatel, P. Čech – hospodář, J. Nerad – zdravotník a J. Černý – metodik. Dospělí hráli krajské soutěže ve smíšených družstvech, dorostenci a žáci objížděli také krajské soutěže nebo různé turnaje. Každý rok se pořádal do roku 1999 turnaj Hraničář.¹³⁸ Kolem roku 2000 se ke čtyřem kurtům postavily ještě další dva, aby bylo více hřišť na hraní nebo trénování. Pořádaly se náborové akce mladých tenistů. V krajských soutěžích se soutěžilo do roku 2008, od té doby se v Prachaticích tenis provozuje pouze na rekreační úrovni nebo se pořádají různé turnaje.¹³⁹

6. 2. 6 Atletika

V roce 1991 se prachatictí atleti stali vítězi Krajského přeboru mužů, již pod vedením Josefa Štěpánka a Václava Kapice. Toho roku zaběhl II. výkonnostní třídu v maratonu Jindra Fiedler, výrazná postava prachatické atletiky. Právě on byl zakladatelem Štěpánského běhu v Prachaticích, který se jako jediný z tehdejších pořádaných akcí koná dodnes a běhá se jako Memoriál Jindry Fiedlera.¹⁴⁰

K ukončení atletického oddílu při TJ Tatran Prachatice došlo v roce 1993 a atletika se provozovala pouze při Domu dětí a mládeže pod hlavičkou TJ Libín 1096 pod vedením Jana Plánka. Žáci a žákyně pravidelně objížděli atletické krajské přebory jednotlivců a družstev.

V roce 1999 krajský přebor vyhrálo družstvo mladších zákyň a následně skončilo druhé, v anketě Sportovec okresu Prachatice. Starší zákyňe a dorostenky pak z důvodu malého počtu hostovaly v SK Čěčova ČB, kde rovněž získaly titul krajských přebornic v kat. starších zákyň a žen, a závodily i v baráži o vyšší soutěž.

Na běžeckých závodech pak bojovala ještě parta běžců, která cestovala po republice za závody. A také se konaly zajímavé sportovní akce v Prachaticích, které pořádaly jednotlivé subjekty jako ODPM, Nadační fond Lucie Hanušové, Město Prachatice apod. Byly to např:

¹³⁸ Kronika oddílu tenisu.

¹³⁹ Z osobního archivu L. Langa.

¹⁴⁰ [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://atletika.topi.cz/informace/historie-atletiky-v-prachaticich/>

Večerní běh městem, Lesní běh kolem Markéty, Běh Hraničáře, Prachatická hodinovka, Štafeta 1000 krát 400.¹⁴¹

Poté se atletika v Prachaticích dostala do útlumu a provozovala se pouze v neorganizované činnosti. K obnovení došlo v květnu roku 2015, kdy současný předseda klubu Antonín Pilát ještě s dalšími příznivci atletiky založil sportovní klub Atletika Prachatice, z.s. Podařilo se jim zajistit kvalitní tréninkové a závodní podmínky pro všechny věkové kategorie, tj. pro děti, mládež, ale i dospělé.

Prvních velkých závodů se klub zúčastnil 20. 1. 2016 v hale na pražské Stromovce. Byl to přebor Jihočeského a mistrovství Plzeňského kraje všech věkových kategorií. Nejlepšího výsledku dosáhla Magda Talířová, která se umístila na 6. místě v běhu na 800m a v běhu na 200 m, skončila na 5. místě. Od tohoto závodu se hlavně juniorští atleti zúčastňují krajských přeborů.

Současnými trenéry jsou Antonín Pilát, Jan Plánek, Petra Jelínková, Ondřej Novák, Jan Kocourek.¹⁴²

6. 2. 7 Judo

V roce 1991 se konalo poprvé mistrovství Evropy v Praze, kde prachatický odchovanec Sosna obsadil 7. místo. Ve stejném roce se Sosna zúčastnil mistrovství Světa v Barceloně, kde vybojoval 3. místo, v obou soutěžích ve váze do 95 kg. V Českých Budějovicích vybojovalo 12. října rezervní družstvo Tatranu titul Přeborníka jihočeského kraje, ale nemohli postoupit do kvalifikace NLM, protože tam soutěžilo družstvo Tatranu „A“ a to obsadilo 7. místo. 11. prosince se konala oslava 30. výročí založení juda v Prachaticích.¹⁴³

Roku 1992 registroval oddíl 60 žáků, trenéry byli Kolda a Tesařová. 25. ledna vybojoval Tatran 6 titulů Přeborníka Jihočeského kraje, čtyři 2. místa a jedno 3. místo. 21. 3. se konalo MČR mužů, kde se prali Florián, Růžička, Luppi, Pešek, ale ani jeden jmenovaný neobsadil stupně vítězů. 13. června se v Prachaticích konalo mistrovství ČR juniorů, kde R. Luppi zvítězil v kategorii do 60 kg. Družstvo dorostenců pod vedením Jana Koldy startovalo v roce 1992

¹⁴¹ [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://atletika.topi.cz/informace/historie-atletiky-v-prachaticich/>

¹⁴² [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://atletika.topi.cz/informace/historie-atletiky-v-prachaticich/>

¹⁴³ Z osobního archivu J. Poppa

v Dorostenecké národní lize. 28. listopadu v Příbrami se konala kvalifikace o NL mužů, ale družstvo se nekvalifikovalo a sestoupilo do OP družstev mužů.¹⁴⁴

Obrázek 22. Jiří Sosna, nejslavnější odchovanec prachatického judistického oddílu v 90. letech. Kronika oddílu juda.

V roce 1993 získali judisté 7. března v Písku 6 titulů Přeborníka Jihočeského kraje. 3. dubna se v Turnově konalo MČR jednotlivců mužů, kde závodil Doležal J. v těžké váze a obsadil 5. – 6. místo. 16. října se konala v Jičíně MČR absolutka muži, kde Doležal obsadil také 5. – 6. místo. 7. listopadu se v Prachaticích uskutečnil Krajský přebor družstev a Tatran zvítězil. V Neratovicích se 26. listopadu nepodařilo kvalifikovat do NL.¹⁴⁵

Oblastní přebor mužů a žen proběhl 5. března 1994 v Prachaticích. Tatran zase předvedl svoji špičku a také se to odrazilo na výsledcích v podobě šestkrát 1. místo, třikrát 2. místo a jednou 3. místo. V Hradci Králové se uskutečnilo 23. dubna MČR jednotlivců mužů. Závodníci Zíka ve váze do 86 kg a Havlík ve váze do 95 kg obsadili 7. místo.

Od roku 1995 se vzdal všech funkcí hlavní zakladatel oddílu Jiří Popp a ukončil svou činnost. Zůstal alespoň členem a oddíl vedli P. Kolda, Harvalík, Havlík, Růžička, Sekáč st.

¹⁴⁴ Kronika oddílu juda.

¹⁴⁵ Tamtéž.

V Prachaticích se konala kvalifikace o postup do 1. ligy mužů. Prachatictí judisté vyhráli po strhujícím boji 4:3 a zajistili si postup do druhé nejvyšší soutěže.¹⁴⁶

V Jičíně se 13. dubna 1996 uskutečnilo MČR mužů a ve váze do 95 kg vybojoval bronz Puš J. 20. dubna v Praze na MČR vybojoval za dorost Turek M. také bronzovou medaili. V Konečné tabulce 1. ligy družstev mužů se Tatran umístil na 3. místě a stal se náhradníkem do extraligy pro rok 1997.

Od ledna 1997 začal trénovat začátečníky a „mláďáta“ Popp J., poté co se rozpadlo mládežnické judo. Se zbytkem pokročilých žáků začal trénovat Kolda A.

31. ledna 1998 se uskutečnilo v Praze MČR jednotlivců mužů. Jiří Pešek po skvělém výkonu dosáhl 1. místa a stal se mistrem ČR ve váze do 81 kg. Mladí judisté dosahovali každoročně krajských i celostátních úspěchů a bylo vidět, že v Prachaticích se s mládeží pracovalo výborně, což dokazovaly i v budoucnu úspěchy v seniorských kategoriích. V 1. lize muži dosáhli celkového 5. místa.¹⁴⁷

MČR jednotlivců dorostu v Brně, 20. března 1999, skončilo vydařeným výkonem pro Drahoše J., který si odvezl bronzovou medaili ve váze do 81 kg. 15. – 16. června se uskutečnil mezinárodní turnaj nadějí, kde se opět zviditelnil Drahoš J. a skončil na 2. místě ve váze do 90 kg. V tomto roce se dařilo nejen mládežnickým judistům, ale také mužům, kterým šlo o extraligu. Nakonec to dotáhli do vítězného konce a zajistili si postup do nejvyšší soutěže. V Praze se 6. listopadu konalo MČR mužů a Tatran dosáhl úspěchu v podobě dvou třetích míst. Zajistili je Pešek J. ve váze do 81 kg a Puš J. ve váze do 100 kg.¹⁴⁸

Rok 2000 byl hlavně úspěšný pro mládežnické kategorie.

V roce 2001 judisté oslavovali 40. výročí od založení oddílu. V Praze se konalo 3. listopadu MČR mužů, kde uspěl známý prachatický judista Puš J. a vyhrál v kategorii do 100 kg.¹⁴⁹

Od roku 2002 se hlavně pracovalo s mládeží, která se dokázala prosazovat i na celostátních turnajích. V mužích se prala extraliga a vždy se jí podařilo zachránit.

V roce 2011 se založilo na návrh J. Křížka družstvo „Masters“, trenérem byla zvolena legenda prachatického juda Jiří Popp. Na MMR 10. září v Praze vybojoval Turek A. 3. místo do 73 kg, Voráček D. se stal ve stejné váze mistrem ČR, Sekáč S. obsadil 3. místo ve váze do 100

¹⁴⁶ Kronika oddílu juda.

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Z osobního archivu J. Poppa.

¹⁴⁹ Kronika oddílu juda.

kg, Puš, J. se stal mistrem ČR ve stejné váze a ve váze nad 100 kg obsadil Novák Z. 2. místo. V Jičíně se konalo 5. listopadu MČR, kde Drahoš J. obsadil 3. místo ve váze do 90 kg, Drahoš J. vybojoval 1. místo ve váze do 100 kg a Šíma J. ve váze nad 100 kg se dělil o 5. až 6. místo. 25. listopadu se konala oslava 50 let založení oddílu Juda v Prachaticích.¹⁵⁰

V roce 2012 skončil Petr Dejmek na MČR třetí a stejně dopadl v mužské kategorii Jakub Drahoš. V Praze se konalo 22. září MMR, kde Josef Puš a Zdeněk Novák vybojovali zlato a David Voráček bronz.¹⁵¹

Roku 2013 oddíl čítal okolo sto aktivních členů, a to od mláďat až po muže. Konaly se MM Slovenska, Polska a Rakouska, kdy judisté vozili pravidelně z každého klání medaile. Hlavně dominoval Josef Puš, jeden z nejlepších prachatických judistů současnosti.

Prachatické judo patřilo vždy ke špičce v republice a v současné době tomu není jinak.¹⁵²

6. 2. 8 Karate

Oddíl karate se obnovil v roce 2003, o rok později byl oficiálně zapsán a stal se členem Českého svazu JKA Karate. V roce 2007 pod vedením tehdejšího předsedy p. Zapomněla odešel oddíl z Jihočeského svazu karate JKA na základě neustálé „šikany“ ze strany vedení svazu a přijal nabídku Karlovarského svazu karate JKA. Oddíl je od doby svého založení velice aktivní v pořádání různých akcí, a to jak sportovních, tak i kulturně – společenských. Karatedo Klub Tsunami Prachatice je také jediným oddílem v rámci republiky, který uspořádal prestižní výukový seminář se zahraničními instruktory – Gasshuku Czech Republic. Oddíl uspořádal již tři ročníky této prestižní akce, a to v letech 2005, 2007 a 2008. Počátkem roku 2008, přišel pan Zbyněk Lužný s návrhem obnovit cvičení karate ve Vimperku. Vzhledem k tomu, že zájemci o znovu navázání tradice již v minulosti cvičili, byla tato myšlenka velmi kladně přijata a tak vyrostlo nové dojo při Karatedo klubu Tsunami Prachatice o.s. Stabilními cvičenci byli známí a světem ostřílení hoši jako jsou: Dušan Říha, Libor Kuzďas, Radek Vejtasa, již zmíněný Zbyněk Lužný, Jirka Novotný či Michal Malý, Milan Chval, Kuba Novotný, kluci Tomáš a Dušan Říhové ml, Jirka Cais, Libor Vejtasa, Tomáš Indra a spousta dalších. Nejúspěšnějším karatistou je

¹⁵⁰ Kronika oddílu juda.

¹⁵¹ Kronika oddílu juda.

¹⁵² Z osobního archivu J. Poppa.

nynější předseda klubu David Havlík, který za svoji kariéru nasbíral tyto nejvýznamnější úspěchy:¹⁵³

Obrázek 23. Závody prachatického oddílu v karate v roce 2016. <http://www.tsunami-pt.cz/foto/gasshuku-2016/>

- 2. místo kumite družstev MR ČR 1989
- 2. místo kumite 1. kolo KL + KP 1995
- Účastník MS Tokio 2004
- 2. místo MR ČR Masters 2005 – kumite jednotlivci
- 2. místo MR ČR Masters 2007 – kata jednotlivci
- 3. místo MR ČR Masters 2009 – kumite jednotlivci
- 2. místo MR ČR Masters 2011 – kumite jednotlivci
- 4. místo MR ČR Masters 2011 – kata jednotlivci
- 1. místo MR ČR Masters 2014 – kumite
- 3. místo MR ČR Masters 2014 – kata
- 1. místo MR ČR Masters 2014 – kombinace

V současné době je činnost oddílu zaměřena na shotokan karate a všechny formy JKA karatedo. Chod oddílu zajišťují kvalifikovaní instruktoři. Oddíl je rozdělen do pěti sekcí:

¹⁵³ [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.tsunami-pt.cz/klub/>

Budo příprava je zaměřena na pohybové aktivity mládeže ve věku od 7 do 14 let, hlavním cílem je všestranná příprava jedince pro výuku shotokan karate a karate JKA.¹⁵⁴

Nábor začátečníků je určen pro zájemce o výuku karatedo ve věku od 14 do 20 let. Do náboru jsou také vybíráni nejúspěšnější cvičenci Budo přípravy. Nábor je zakončen zkouškou na technický stupeň shotokan karate či JKA karatedo a cvičenci přechází do základního oddílu klubu.

Základní oddíl je zaměřen hlavně na sportovní formy shotokan karate a JKA karatedo, trénink je zaměřen na jednotlivé technické stupně. Všichni členové mají možnost ověřit si své schopnosti a dovednosti v soutěžích pořádaných pod hlavičkou Jihočeského svazu JKA karate.¹⁵⁵

Závodní oddíl shotokan karate a JKA karatedo je zaměřen na výchovu a výcvik závodníků. Jedinci jsou vybíráni ze základního oddílu podle svých tréninkových a sportovních výsledků a reprezentují klub na národních a mezinárodních turnajích a soutěžích.

Karate pro život je cvičení určeno hlavně zájemcům starším 20 let o výuku karatedo. Cílem cvičení je zlepšení fyzické i psychické kondice: zlepšení flexibility těla (cílený strečink za účelem prevence bolesti zad), osvojení si základních principů sebeobrany, chování v nestandardních situacích, pochopení systému výuky shotokan karate a JKA karatedo. Jedná se o výuku bojového umění bez důrazu na sportovní činnost.

Předsednictvo klubu tvoří: David Havlík – předseda klubu, statutární zástupce, Miroslav Věříš – tajemník, Radek Vejtasa – hospodář¹⁵⁶

6. 2. 9 Kulturistika

Od 90. let už kulturisté nebyli pod TJ Tatran Prachatice. V roce 1991 si vybudovali soukromé fit centrum v budově nad prachatickým bazénem, pod vedením Jaroslava Neužila, které provozují do současné doby. Závodit se začalo až od roku 2000, kdy Hynek Neužil vyhrál po návratu z Německa krajský přebor. Poté se kvalifikoval třetím místem v Karlových Varech

¹⁵⁴ [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.tsunami-pt.cz/klub/>

¹⁵⁵ [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.tsunami-pt.cz/klub/>

¹⁵⁶ [online]. [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.tsunami-pt.cz/klub/>

na mistrovství republiky, které se konalo v Mariánských Lázních v roce 2001 a skončil na konečném výborném 2. místě.¹⁵⁷

V roce 2002 se Hynek Neužil zúčastnil mistrovství světa v Egyptě ve váze do 75 kg, na kterém obsadil deváté místo. Ve stejném roce také absolvoval mistrovství Evropy v Minsku, které zakončil na 5. místě a na prestižním Grand Prix Opavy skončil na prvním místě. Po kvalitních výkonech dostal ještě Hynek Neužil na závěr sezóny pozvání na další mistrovství světa na dalekou Sibiř. Závodil ve váze do 80 kg a obsadil 10. místo.¹⁵⁸

V roce 2004 se Hynek Neužil zúčastnil posledního velkého závodu. V Moskvě se konalo mistrovství světa a na závěr své kariéry obsadil vynikající 3. místo.

V roce 2005 se měl Hynek Neužil zúčastnit dalšího mistrovství světa v Shanghai, ale nedohodl se s českou reprezentací, a tak kulturistiky zanechal a tento sport tím pádem v Prachaticích zanikl.¹⁵⁹

6. 2. 10 Stolní tenis

V 90. letech se stolní tenis rozvíjel v Prachaticích čím dál tím víc. Trenéři si hlavně zakládali na práci s mládeží a také to přinášelo své „ovoce“. Od roku 1994 se hrál tzv. Pohár ředitele policie, kdy první ročník vyhrál Jiří Erban. Mladí stolní tenisté objížděli turnaje po celé republice a sbírali úspěch za úspěchem.

V roce 2002 vyhráli muži Krajský přebor. Nejvýznamnější úspěch zaznamenal oddíl v sezoně 2007/08, kdy postoupil do I. ligy po výhře nad Strakonice. Postup vybojovali Igor Nitranský, David Šimuník, Petr Kaštánek, Miroslav Němec a Milan Zahnmüller.

V sezoně 2009/10 vybojoval oddíl 3. místo v soutěži nejúspěšnější sportovec roku v kategorii kolektiv.¹⁶⁰

V roce 2016 vybojovala mladší žákyně Blažková Dagmar titul mistryně republiky a její sestra Zdeňka se stala sportovkyní okresu. Ve stejném roce muži sestoupili z I. ligy a nyní hrají II. ligu.

¹⁵⁷ Z osobního archivu J. Neužila.

¹⁵⁸ Z osobního archivu J. Neužila.

¹⁵⁹ Z osobního archivu J. Neužila.

¹⁶⁰ Z osobního archivu J. Bauera.

V současné době má oddíl členy od žáků (družstva A, B, C, D, E) až po muže. Hlavními trenéry jsou Kajml Petr, Vejvoda Jiří, Buchlovský Petr. Předsedou je stále zakladatel oddílu Jan Bauer.¹⁶¹

6. 2. 11 Šachy

Prachatičtí šachisté na počátku 90. let postoupili do divize a tu hráli do sezóny 1995/96. Od roku 1997 začali hrát za oddíl Chvalšín kvůli nízkému počtu hráčů a neorganizovanosti klubu. Od roku 2001 se obnovil prachatický šachový klub a začala se hrát opět divize.

V sezóně 2005/06 Tatran Prachatice skončil v divizi na posledním 12. místě a sestoupil do 3. jihočeské divize – západ. Tam prvním rokem v sezóně 2006/07 skončil na 8. místě. Od sezóny 2007/08 měl Tatran ve stejné soutěži dvě družstva „B“ a „C“. Družstvo „B“ skončilo na předposledním 8. místě, ale zato družstvo „C“ soutěž vyhrálo s bilancí 6-1-1 s celkovými 19 body, konečným skóre 28 a postoupilo do 1. jihočeské divize.¹⁶²

V ročníku 2008/09 se Tatran v nejvyšší divizi umístil na 8. místě a druhé družstvo prachatických šachistů v 3. divizi na 5. místě. V sezóně 2009/10 prachatičtí šachisté soutěžili s jedním družstvem v 1. divizi a skončili na 10. místě. V následujícím divizním ročníku uhrály Prachatice pouze jedno vítězství, utrpěly deset porážek a skončily na posledním 12. místě. To znamenalo samozřejmě sestup do nižší 3. divize. Druhé družstvo skončilo v 3. divizi na pěkném druhém místě.¹⁶³

Od sezóny 2011/12 měl Tatran opět jen jedno družstvo, které se umístilo ve 3. divizi na konečném 2. místě. V následujících dvou ročnících Tatran skončil na 3. místě.

V sezóně šachisté 3. divizi vyhráli s bilancí 9-1-1 a vrátili se tak do nejvyšší divizní soutěže. Tam navázali na podařené výkony a po návratu se prvním rokem umístili na krásném 2. místě s bilancí 8-2-1.

V posledním současném soutěžním ročníku hrál Tatran Prachatice „pouze“ 3. divizi a tu vyhrál s bilancí 6-1-2. Předsedou klubu je od založení stále Alexandr Zikmund.¹⁶⁴

¹⁶¹ Z osobního archivu J. Bauera.

¹⁶² Z osobního archivu A. Zikmunda.

¹⁶³ Z osobního archivu A. Zikmunda.

¹⁶⁴ Z osobního archivu A. Zikmunda.

6. 2. 12 Hokejbal

Hokejbalový klub byl v Prachaticích založen v roce 1995. Založili ho bratři Lefflerové, Jiří Hájek a David Parkman jako sportovní klub Gymnázia Prachatice pod názvem Farmers EI. Bez podpory sponzorů, pouze ve vlastní režii se pro sezónu 1995/96 přihlásili do mistrovských soutěží Českobudějovicka v Asociaci hokejbalových klubů Čech, Moravy a Slezska.¹⁶⁵

V první mistrovské sezóně 1995/96 hráli hokejbalisté III. okresní ligu Č.B. Na soupisce figurovaly jména jako: Parkman, Lád, Jírava, Barták, Vučenovič, Mikeš, Leffler, Hájek, Liška, Provod, Malina. První zápas hrál klub 23. 9. 1995 a prohrál vysoko s Kapličkou Písek 9:0. První vítězný zápas sehráli hokejbalisté 28. 10. 1995, kdy porazili 2:1 HC Mikolášek „B“. Během sezóny se hokejbalistům moc nedařilo a bylo znát, že hrají historicky první soutěžní ročník. Sezónu zakončili na posledním 10. místě s bilancí 2-1-15 a celkovým skóre 45:128. Tým se stal alespoň vítězem soutěže fair-play, kdy zaznamenal pouhých 36 trestných minut.¹⁶⁶

Obrázek 24. Hokejbalisté Farmers EI po posledním zápase první sezóny v roce 1996. Zleva: D. Parkman, P. Velek, J. Mikeš, F. Hodina, M. Leffler, J. Leffler, J. Hájek, P. Bieberle a Z. Jírava. Kronika oddílu hokejbalu.

Před zahájením soutěžního ročníku 1996/97 došlo k reorganizaci a tým Farmers EI i přesto, že v první sezóně skončil poslední, postoupil o soutěž výše. Došlo rovněž k doplnění hráčského kádru. Přišli Forejtar, Šísl, Sova, Burian, Nováček, Štumpauer. V tomto soutěžním ročníku se tým stabilizoval a začal předvádět kvalitní hru, což se odráželo i na výsledcích. V konečné tabulce se umístili hokejbalisté přesně v polovině na 6. místě s bilancí 9-1-12 a

¹⁶⁵ Kronika oddílu hokejbalu.

¹⁶⁶ Kronika oddílu hokejbalu.

celkovým skóre 81:79. Farmers EI se stal opět vítězem fair-play a Jiří Leffler získal čtvrté místo v soutěži o nejlepšího střelce i v kanadském bodování.¹⁶⁷

V sezóně 1997/98 někteří hráči skončili, ale tým byl doplněn o Macha, Černého a Peška. Klubu se dařilo čím dál tím více a ve třetím soutěžním ročníku skončil na 3. místě s bilancí 12-1-7 a celkovým skóre 145:62 a to mu přineslo postup do okresní ligy Č.B. Ve třech odehraných sezónách se tým radoval dvakrát z postupu. Farmers EI zároveň skončil na druhém místě v soutěži slušnosti, Jiří Leffler zvítězil v soutěži o nejlepšího střelce i v bodovací soutěži a Z. Burian obsadil druhé místo v obou soutěžích.

Soutěžní ročník 1998/99 znamenal pro tým celkově druhé místo a znovu postup o soutěž výše – do druhé nejvyšší soutěže AHbK – 1. ligy. Tým se přejmenoval na Katel Farmers. Jiří Leffler zvítězil opět v soutěži o nejlepšího střelce i v bodovací soutěži. Zdeněk Burian se mezi střelci umístil na děleném třetím místě a v bodovací soutěži skončil čtvrtý.¹⁶⁸

Katel Farmers vstoupil do páté nejvyšší soutěže se stabilizovaným kádrem. Odešel pouze nadějný Pešek a přišel Pavel Bušek. Sezóna 1999/00 byla pro tým historicky vůbec nejúspěšnější. Ztratil v ní pouze tři body (jedna porážka a jedna remíza), s převahou šesti bodů vyhrál druhou nejvyšší soutěž AHbK a postoupil do nejvyšší soutěže asociace – Extraligy. Katel se umístil v soutěži o „Nejlepší kolektiv okresu 1999“ – (Nejsympatičtější kolektiv) na 3. místě. Jiří Leffler znovu zvítězil v soutěži o nejlepšího střelce i v bodování a Zdeněk Burian obsadil v obou soutěžích druhé místo. Hráči se stali v tomto ročníku nejtrestanějšími v soutěži.¹⁶⁹

Po velmi úspěšné sezóně a suverénním vítězství v 1. lize AHbK postoupil Katel do nejvyšší soutěže asociace. Během pěti sezón prošel tým od nejnižší III. okresní soutěže až do nejvyšší Extraligy. Z mužstva odešel Parkman a přišli Liška, Mařík, Bednář, Veselý. Po základní části skončil Katel na výborném druhém místě s bilancí 13-1-8 a celkovým skóre 90:82. V play off se tým neúspěšně střetl s týmem HCP Pekárenská a po výsledcích 2:3 a 1:10 skončil celkově na 6. místě.

Sedmá sezóna byla pro Katel z historického hlediska vpravdě velmi důležitá. Tým na základě valné hromady přestoupil do Oblastní ligy ČMSHb, přejmenoval se na Hokejbalový klub Katel Prachatice a stal se občanským sdružením registrovaným Ministerstvem vnitra a členem ČSTV. Po úspěších v předchozích sezónách se dalo předpokládat, že Katel naváže na

¹⁶⁷ Kronika oddílu hokejbalu.

¹⁶⁸ Kronika oddílu hokejbalu.

¹⁶⁹ Tamtéž.

dobré výkony. Kádr byl doplněn o čtyři nové hráče a bohužel největší posila Bohumil Bednář, který přišel v předchozí sezóně, tragicky zemřel. Tým se v ročníku 2001/02 umístil na konečném 8. místě.¹⁷⁰

Sezónu 2002/03 chtěli hokejbalisté odehrát co nejlépe a pokusit se o postup do vyšší soutěže. Tým byl doplněn několika novými tvářemi, které byly objeveny na mládežnických turnajích. Po zavedení povinného nošení helmy a hry s plastovým míčkem se hokejbal stále více přibližoval mezinárodnímu trendu. Týmu se předsevzetí vydařilo, skončil na třetím místě a postoupil do nově se tvořící soutěže Regionální ligy.

V regionální lize ČMSHb v ročníku 2003/04 skončil tým na druhém nejhorším místě od založení klubu – 10. místo.

Sezóna 2004/05 byla jubilejní desátou od založení klubu. Po loňské neúspěšné sezóně si prachatičtí hokejbalisté vše vynahradili, proboujvali se do play-off z pátého místa a nakonec, po prohře v semifinále s týmem Palestine Thumbs skončili čtvrtí. Toto umístění jim zajistilo postup do II. ČNHbL.¹⁷¹

Po skončení jubilejní desáté sezóny se v klubu udály velmi podstatné změny. Klub ukončil spolupráci s generálním sponzorem firmou Katel a rozhodnutím na valné hromadě se tým přejmenoval na HBC Ederstav Prachatice. Dalším krokem bylo založení „B“ týmu, který hrál od této sezóny Oblastní ligu Českých Budějovic a mládežnického družstva starších žáků, kteří hráli Mistrovství republiky starších žáků.

Po skončení minulé sezóny se čekalo, jak dopadnou kvalifikace a kdo se přihlásí do II. ligy. Nakonec se „A“ tým udržel ve II. ČNHbL, „B“ tým tak postoupil do Regionální ligy a mladíci přešli o kategorii výše do NHbL mladšího dorostu.¹⁷²

V sezóně 2007/08 byl přihlášen jen jeden tým mužů, a to do II. ligy a dorostenci hráli opět NHbL mladšího dorostu. Dorostencům se dařilo, zato muži měli co dělat, aby se zachránili, což se jim nakonec podařilo. V následujícím ročníku se hokejbalistům však záchrana už nepodařila a sestoupili z beznadějného posledního místa do Regionální ligy.

V ročníku 2009/10 vstoupil klub do sezóny se dvěma týmy dorostu a jedním týmem mužů. Počet juniorů se potěšitelně rozrůstal a bylo potřeba dát příležitost všem. Mladší dorost

¹⁷⁰ Kronika oddílu hokejbalu.

¹⁷¹ Kronika oddílu hokejbalu.

¹⁷² Tamtéž.

hrál hokejbalovou ligu mladšího dorostu a starší pak Národní hokejbalovou ligu, tedy o kategorii výše než v minulosti.

Před začátkem soutěžního ročníku 2010/11 došlo k neplánované reorganizaci soutěží na základě závažné změny pravidel pro účast v soutěžích. Z II. ligy se stala Oblastní liga bez možnosti postupu do republikových soutěží a Prachatice byly zařazeny do 1. OL. Sezóna se hokejbalistům vydařila a postoupili do krajské nejvyšší soutěže.

Od sezóny 2011/12 začali prachatičtí hokejbalisté používat neoficiální název HBC Prachatice (Highlanders). Klub potkala na počátku roku tragická událost, kdy zahynul jeden z nejlepších hráčů Jan Pešek.¹⁷³

V současnosti má klub osm družstev, „A“ mužstvo, které hraje Národní hokejbalovou ligu, „B“ a „C“ mužstvo, obě hrají Krajskou hokejbalovou ligu. Mladší dorostence v extralize, starší žáky v MČR, mladší žáky v přeboru MŽ, přípravku a minipřípravku v RSHb. Předsedou klubu je Jiří Leffler, bývalý dlouholetý hráč.¹⁷⁴

Obrázek 25. Tým HBC Prachatice v oblastní lize v sezoně 2011/12. Zleva stojící: M. Leffler, Šebesta, Janda, Dojčar, Švácha, P. Bušek, Prokeš. Zleva v podřepu: M. Kadlec, Sedláček, S. Květoň, Turek. Zleva v popředí: Lux, P. Bárta, Pixa. Kronika oddílu hokejbalu.

¹⁷³ Kronika oddílu hokejbalu.

¹⁷⁴ Kronika oddílu hokejbalu.

6. 2. 13 Cyklistika

Cyklistický oddíl byl založen v roce 1992. Navštěvovali ho stejné děti jako oddíl lyžařský a byl také pod vedením domu dětí a mládeže. Velkou podporu měl tehdy od Müller sportu, konkrétně od Petra Müllera. Během 2 až 3 let se mladí závodníci vyjezdili na Republikovou úroveň. Figurovali zde jména jako Martin Horák, Petr Jánoš, kteří se stali mistry republiky v horských kolech.¹⁷⁵

Kolem roku 2000 se prachatičtí cyklisté potkávali na závodech i s takovými esy jako je Kreuziger či Kulhavý. Mezi ženami se nejvíce prosazovaly Iva Josefíková či Tereza Juříková. Jedním z nejlepších prachatických cyklistů byl Matěj Nepustil, který se dostal do profesionální stáje Marida a podařilo se mu vyhrát Světový pohár.

Od roku 2008 je cyklistika vedena stejně jako lyžování pod Lyko klubem Prachatice. Předsedou je Václav Dostál, oddíl vede jenom mládežnické cyklisty a pravidelně se jezdí o medaile na MČR.¹⁷⁶

¹⁷⁵ Rozhovor s Václavem Dostálem, předseda oddílů lyžování a cyklistiky. Prachatice 22. 3. 2017.

¹⁷⁶ Rozhovor s Václavem Dostálem, předseda oddílů lyžování a cyklistiky. Prachatice 22. 3. 2017.

7 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo vytvořit sjednocený celek o vývoji tělesné výchovy a výkonnostního sportu ve městě Prachatice, od vzniku německé tělovýchovné jednoty až po současnost, respektive do roku 2017. Zdrojem získaných informací byly archivy, kroniky, literatura, periodika, narativní prameny a internet.

Německý tělocvičný spolek Prachatice byl založen v roce 1887. Byl to první tělovýchovný spolek v Prachaticích a do první světové války z většiny ovládal veškeré tělovýchovné soutěže, cvičení, schůze a oslavy a utlačoval tím českou tělocvičnou menšinu. Vykazoval činnost do druhé světové války, kdy musela narukovat většina členstva a po odsunu Němců byl spolek nadobro zrušen.

Prachatický Sokol byl založen v roce 1891, jako první český prachatický samostatný organizovaný tělovýchovný spolek. Sokol byl založen na principech vlastenectví, zdraví, výchovy a brannosti. Jednota byla především do první světové války v utlačování německých obyvatel, kdy sokolům zakazovali veřejná cvičení, výlety a schůze, ale i přesto se jednota vykazovala bratrstvím a sesterstvím. První velký útlum jednoty, přinesla první světová válka mezi roky 1915 až 1918. V následujících letech se Sokolu začalo dařit, byl založen první ženský sbor cvičitelský a v roce 1931 slavila jednota čtyřicetileté trvání od založení.

V roce 1941 nařídil říšský protektor Reinhardt Heydrich zrušit Českou obec sokolskou. Ta se znovu obnovila po druhé světové válce v srpnu 1945 a vykazovala činnost do roku 1951, kdy byla v Prachaticích nadobro zrušena.

Od roku 1951 nesla nová tělovýchovná organizace název Sokol Český nábytek, o rok později se přejmenovala na Sokol Jitona a dalšího roku nastala poslední změna názvu na DSO Tatran Prachatice. V září 1953 bylo dokončeno hřiště u Jitony a předáno veřejnosti. Cvičící členstvo se do roku 1989 zúčastnilo celkem šesti spartakiád a TJ Tatran čítal pod sebou v roce 1986 celkem 13 oddílů a odborů. Postupem času jednotlivé oddíly a odbory buď zanikly, nebo od tělovýchovné jednoty odstoupily. V současné době má TJ Tatran sedm oddílů.

Další část bakalářské práce pojednává o historii jednotlivých oddílů a klubů od vzniku až po současnost. Mezi nejstarší sportovní odvětví v Prachaticích spadají fotbal, turistika, lyžování, volejbal, tenis a atletika, ty vznikaly buď v rámci TJ Sokol nebo je začali provozovat studenti místního gymnázia. V letech 1945 až 1989 jsem navázal na historii prvních šesti zmíněných odvětví a přidal jsem k nim dalších pět nejvýznamnějších oddílů či odborů. Po roce

1989 vznikly ještě dva nejmladší sportovní oddíly, takže jsem popsal z historického hlediska celkem 13 sportovních odvětví v Prachaticích. Některé další sportovní oddíly, odbory či kluby, které vznikly v Prachaticích během let, jsem nemohl v historické formě v dostatečné míře rozepsat, kvůli nedostatku pramenů a proto jsem je v této práci neuváděl.

Z osobního hlediska mě tvorba práce zaujala, dozvěděl jsem se spoustu nových informací, setkal jsem se zajímavými a významnými lidmi, kteří mi poskytli rozhovory, osobní archivy, fotografie a za to jim chci velice poděkovat. Doufám, že tato bakalářská práce nabídne čtenářům nový náhled, nebo jen doplní chybějící mezery.

Seznam zkratek

AHbK – Asociace hokejbalových klubů
ČFL – Česká fotbalová liga
ČMSHb – Českomoravský svaz hokejbalu
ČOS – Česká obec sokolská
ČR – Česká republika
ČSK – Český sportovní klub
ČSR – Československá republika
ČSSR – Československá socialistická republika
ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy a sportu
DDM – Dům dětí a mládeže
DSO – Dobrovolná sportovní organizace
DSV - Deutscher Sport Verein
DTJ – Dělnická tělovýchovná jednota
FK – Fotbalový klub
JKA – Český svaz karate
Kč – Korun českých
KČST – Klub československých turistů
KČT – Klub českých turistů
KP – Krajský přebor
MČR – Mistrovství České republiky
MČSR – Mistrovství Československé republiky
MMR – Mistrovství republiky v „másters“
MS – Mistrovství světa
NHbL – Národní hokejbalová liga
NL – Národní liga
OP – Okresní přebor
RSHb – Regionální soutěž hokejbalu
SK – Sportovní klub
TJ – Tělovýchovná (tělocvičná) jednota

Seznam pramenů a literatury

Archivní fondy:

Státní okresní archiv Prachatice:

Fond německého tělovýchovného spolku, karton č. 132, s. 8565, Spisy.
Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1897 – 1904, kniha 2, inv. č. 2.
Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1915 – 1923, kniha 3, inv. č. 3.
Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1923 – 1927, kniha 4, inv. č. 4.
Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1930 – 1935, kniha 5, inv. č. 5.
Fond TJ Sokol, Kniha zápisů o schůzích 1935 – 1938, kniha 6, inv. č. 6.
Fond TJ Sokol, Kniha protokolů cvičitelského sboru žen 1923 – 1929, kniha 9, inv. č. 9.
Fond TJ Sokol, Kniha protokolů tenisového odboru 1926 – 1930, kniha 10, inv. č. 10.
Fond TJ Sokol, karton č. 1, inv. č. 15, Spisy 1891 – 1926.
Fond TJ Sokol, karton č. 3, inv. č. 42, Tenis 1925 – 1938.
Fond TJ Sokol, karton č. 4, inv. č. 46, Znovuustanovení TJ SOKOL Prachatice a zahájení činnosti 1945.
Fond TJ Sokol, karton č. 4, inv. č. 47, Zápisy ze schůzí 1945, 1947 – 1950.
Fond TJ Sokol, karton č. 4, inv. č. 54, Hospodářství Sokola 1945 – 1951.
Fond TJ Sokol, karton č. 6, inv. č. 69, obrázky, obrazové pamětihodnosti.
Fond TJ Tatran, karton č. 1, inv. č. 1, Zápisy ze schůzí 1953 – 1961.
Fond TJ Tatran, karton č. 1, inv. č. 2, Zprávy sekce kopané 1956 – 1960.
Fond TJ Tatran, karton č. 1, inv. č. 3, Zprávy sekce odbíjené a kuželky 1958.
Fond TJ Tatran, karton č. 1, inv. č. 6, Sportovní soutěže, turnaje, sehrání mistrovských a přátelských utkání, spartakiáda 1954 – 1961.

Tištěný pramen:

Almanach k 650. výročí školství v Prachaticích a k 50. výročí založení českého gymnasia v Prachaticích. (1970). Prachatice.

Literatura:

Jarošíková, A. (1966). *OV ČSTV*. Prachatice. Prachatice: Okresní archiv v Prachaticích.
Fencel, P., Antonín Mager J., & Jurčo, A. (2012). *Prachatice – obrazy z paměti města*. Prachatice. Praha: Paseka.
Fencel, P., Koutná, J., Kubů, F., & Antonín Mager, J. (2007). *Prachatice*. Prachatice. Praha: Paseka.
Fučík, A. (1968). *Po stopách lyží na jihu Čech*. České Budějovice. Praha: Paseka.
Kölbl, F. *Odsun Němců na prachaticku (ve vzpomínkách pamětníků)*. České Budějovice. 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta filozofická.
Somr, V. *Historie německé spolkové tělesné výchovy, organizované turistiky a mládežnického hnutí v jižních Čechách*. České Budějovice. 2000. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta pedagogická.

- Soumar, T. *Prachaticko v letech 1938 – 1948*. Plzeň. 2000. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická.
- Starý, V., & Novák, P. (1978). *Prachatice – historie a současnost*. Prachatice. Praha: Paseka.
- Šálek, L. (1931). *Památník vydaný na oslavu čtyřicetiletého trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Prachaticích*. Prachatice. Prachatice: Tělocvičná jednota Sokol.
- Štumbauer, J., Tlustý, T., & Malátová, R. (2015). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v českých zemích do roku 1918*. České Budějovice. České Budějovice: Jihočeská univerzita.

Periodika:

- Hraničář, roč. 1975, 1980, 1985, 1986, 1988.
- Listy Prachaticka, roč. 1997.
- Jihočeská pravda, roč. 1984, 1986.
- Politicko kulturní měsíčník MěV KSČ a MěstNV v Prachaticích, roč. 1986.

Narativní prameny:

- Bauer Jan, předseda oddílu stolního tenisu. Prachatice.
- Beer Oldřich, bývalý předseda oddílu tenisu. Prachatice.
- Černý Jaroslav, bývalý aktivní hráč oddílu volejbalu. Prachatice.
- Černý Pavel, předseda oddílu volejbalu. Prachatice.
- Dostál Václav, předseda oddílů lyžování a cyklistiky. Prachatice.
- Lang Ladislav, bývalý předseda oddílu tenisu. Prachatice.
- Málek Josef, bývalý předseda OV ČSTV. Prachatice.
- Neužil Jaroslav, předseda bývalého oddílu kulturistiky. Prachatice.
- Pancer Václav, zakladatel TJ Tatran. Prachatice.
- Popp Jiří, zakladatel oddílu juda. Prachatice.
- Zikmund Alexandr, předseda TJ Tatran a oddílu šachu. Prachatice.

Rukopisy:

- Pamětní kniha města Prachatice (1945-1951).
- Pamětní kniha města Prachatice (1952-1959).
- Pamětní kniha města Prachatice (1960-1962).
- Pamětní kniha města Prachatice (1963-1967).
- Kronika oddílu juda.
- Kronika oddílu fotbalu.
- Kronika oddílu šachu.
- Kronika oddílu tenisu.
- Kronika oddílu hokejbalu.

Internet:

<http://atletika.topi.cz/informace/historie-atletiky-v-prachaticich/> 29.3. 2017

<http://tjkctpt.webnode.cz/historie/> 31.3. 2017

<http://www.lykoklub.cz/album/> 27.3. 2017

<http://www.prachatice.eu/mesto/zakladni-informace/poloha-prirodni-podminky/> 8.3. 2017

<http://www.tatranprachatice.cz/historie/> 3.4. 2017

<http://www.tsunami-pt.cz/klub/> 29.3. 2017